

M.
An. 777.
1028.
1072.
1082.
1107.
115.
1707.
806.
865.
1071.
108.
13.
15.

TOMI II. PARS II.
COMPENDIUM
HISTORIÆ
ET
DONATIONUM
REICHENBACENSIS MONASTERII
ORD. S. BENEDICTI
IN CONFINIBUS SYLVÆ HERCINIÆ ET MODERNI
DUCATUS WÜRTEMBERGICI,
EX CHARTULARIO WIBLINGANO ERUTÆ.
COMMUNICATUM
AB
A. R. ET CLARISSIMO
DOMINO P. MARTINO MACK,
ORDINIS S. BENEDICTI CELEBERRIMI ANT. AUST. MONASTERII
WIBLINGENSIS BIBLIOTHECARIO.

TOMI II. PARS II.

COMPENDIUM

HISTORIAE

ET

DONATIONUM

REICHENBACHENSIS MONASTERII

ORD. S. BENEDICTI

IN CONFINIBUS SYLVAE HERCYNICAE ET MODERNI

DUCATUS WERTEMBERGICI

EX CHARTULARIO WIRLINGANO ERUITA

COMMUNICATUM

A. R. ET CLARISSIMO

DOMINO P. MARTINO MACK,

ORDINIS S. BENEDICTI GELBERGII ANT. AUST. MONASTERII

WIRLINGENSIS BIBLIOTHECARIO.

P R Æ F A T I O.

*E*tsi pluribus, iisque suo tempore, & ex parte etiamnum celeberrimis Ordinis Benedictini Monasteriis San-Udalricano Augustæ Vindelico- rum, Hirsaugiensi, Blauburano, Laureacensi sive Lorchensi, Elchbin- gano, Ossiacensi, Sancti Lamberti, Sancti Pauli, Viennensi Scoto- rum, Villingano, Reichenbacensi, Alberspacensi, Anbusano, & Echenbrunnensi diversis temporibus Wiblinga quondam Abbates, Administratores, Su- periores alios, & Reformatores, ac veluti Missionarios pro restauranda, aut sarta te- ctaque conservanda Regulari & Monastica disciplina submiserit; Nullum tamen eorum Wiblingam propius spectare unquam mihi visum est, quam Reichenbacense illud in Du- catu moderno Würtembergico situm, cui Administratorem Cesareum, & Superiores ali- quot dedit, cujusque paucula adhuc notitiæ supersunt, & fere solæ Donationum a fide- libus factarum copiæ, chartis originariis (quas vocant) a modernis possessoribus, ut conjicere licet, Ordini Benedictino subductis.

Ne etiam paucula illæ notitiæ prorsus interirent, prudens Abbatis nostri Bene- dicti Rauch, ejusque ut in Prioratu Reichenbacensi, ita & in Abbatia Wiblingana Successoris Ernesti Fabri sagacitas effecit, qua Donationum & Litterarum insigniorum copias saltem caute conservarunt. Dubitare siquidem non poterant, si, quod metus mali præfagus dudum denunciabat, expelli se Reichenbaco seu Suecorum, seu Ducum Wür- tembergicorum violentia, seu denique ex pacis aliquando sancienda legibus contingeret, chartas potiores & originarias, quas ne quidem principis administrationis suæ omnes receperant, extradendas, & ab invitis fore extorquendas.

Has vero Donationum copias aut verius earum compendia, & pauculas alias no- titias, ut ab interitu & oblivione vindicarem, cum Virorum istorum exemplum, tum illud etiam impulit, quod pleraque, quæ Reichenbacensis Monasterii fata spectant, & quorum partem penes me esse intelligebam, necdum publici juris, minime in unum omnia collecta esse cernerem, quæ vero a P. Meinrado Heuchlinger, quondam Monasterii Wiblingani Priore in Templo Honoris, quod ediderat, super eo Monasterio conscripta sunt, esse aliquanto brevius perstricta.

Præterea Foundationum, Donationumque huic, alterive Ecclesiæ factarum chartæ tanti quandoque ad eruditionem historicam; & maxime genealogicam momenti sunt, ut earum defectu vix unquam illustrium Familiarum seriem generationem detegere, minus historicas Gentium, Regnorum, Ecclesiarum, earumque Antistitum narrationes inof- fenso pede decurrere liceat. Hinc nemo non laudabit Hundii, Guilimanni, Eccardi, Peziorum, Meichelböckii, Henschenii, Papebrochii, Hergotti, Tschudii, Mabillonii, D'Acherii, Mezgeri, Goldasti, Hanzizii, & aliorum industrias, & solers studium, quo Diplomata, Donationes, & reliquas chartas cum ipsi pro suo usu excussere, tum

posteris incredibili Rei Litterariæ commodo reliquere, ex quibus deinceps præcipuarum Familiarum generationes, Regnorum, Provinciarum, & Ecclesiarum origines & historia illustratæ fuerunt. Ego certe, quem alia præsidia ad iuvandam Rem Litterariam fere deficiunt, committere nolui, ut in eo, in quo possem, meo desiderio æque, ac aliorum votis, qualicumque Reichenbacensis Monasterii descriptione, & Donationum eo pertinentium communicatione non velificarer.

Quod si inde commodi nihil in Rempublicam Litterariam proficisceretur, at Ordinis saltem Benedictini universim interesse iudicari, Virorum illorum, qui tanta suis quondam Reichenbaci sodalibus pro Dei honore elargiti sunt, gratam semper habere memoriam, quæ ne prorsus excideret, chartas Donationum, eorum nomina ubique præferentes, aut harum saltem compendia, qualia in Chartophylacio Wiblingano deprehendimus, Lectoribus constituimus offerre. Antequam vero id præstaretur, e re nostra fore videbatur, brevem Reichenbacensis Prioratus (neque enim ad Abbatia dignitatem unquam evectum fuit) a sui fundatione historiam per summa duntaxat capita ex iis ipsis, quæ tum ex Trithemio, tum ex Francisco Petro Can. Reg. in Wettenhausen, atque ex nostro Templo Honoris, & chartaceis hinc inde fragmentis colligere licuit, per-textere, ut cujus Monasterii Litteræ, & Donationes illæ olim fuissent, velut in vestibulo posset constare.

BREVIS
REICHENBACI HISTORIA.

CAPUT I.

Nomen, Situs, & Fundatio Reichenbacensis Monasterii.

Reichenbacum, majoribus Richenbach dictum: a rivulo quodam præterlabente, quem Murga deinceps cum nomine absorbet, ut apud Crusium est Annal. Suev. Parte II. Lib. VIII. Cap. V. ad annum MLXXXIII. *ante nigram sylvam* situm est, in confinibus videlicet moderni Ducatus Württembergici, & a tempore conditæ ibi Ecclesiæ & Monasterii in honore S. Gregorii Papæ, etiam Cella S. Gregorii appellari cœpit. Annum fundati Monasterii certum tenemus, octogesimum scilicet tertium supra millesimum, ad quem Trithemius originem hujus Cellæ seu Prioratus refert, licet aliqua prædia ad eundem locum, in spem, ut videtur, futuræ foundationis jam anno MLXXX. pervenerint. De hac fundatione Trithemius in Chronico Hirsaugiensi Tomo I. pag. 255. hæc scribit: „MLXXXIII. Anno Sancti Wilhelmi „Abbatis XIV. Indictione Romanorum VI. positum est fundamentum Ecclesiæ Prioratus „in Reichenbach per ipsum Sanctum Patrem, & laborantibus fideliter fratribus, ac suffragia eleemosynarum ministrantibus devote Fidelibus, totum opus Oratorii triennio „consummatum est, cujus foundationis seriem Divus Pater ipse tali modo descripsit: In „nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Ego Wilhelmus nullis meis meritis, sed sola „Dei misericordia Hirsaugiensis Cœnobii Abbas notum esse desidero omnibus tam futuris, quam præsentibus, quod quidam ingenuus Senior, Bern nomine, prædiolum suum „in nigra sylva situm, qui locus ibidem a rivo, qui Murgam influit, Richenbach vocatur, sancto Aurelio Hirsaugiæ in præsentia idoneorum testium in æternam hæreditatem tradidit, id unice postulans, ut ibidem Monasterium construi satagerem. Accepto igitur communi, concordique Seniorum nostrorum consilio, misimus fratres nostros Monachos tres, & Laicales quinque in idem prædiolum nemore densissimo hispidum, quatenus sylva eruta, locoque purgato construerent Monasterium beato Gregorio. Anno itaque Incarnationis Dominicæ MLXXXII. Indictione V. circiter Idus „Maji, cum venissent iidem Fratres in prædictum locum, haud paucis diebus pro tugurio fruebantur nuda abiète. Horum autem unus vocabatur Ernestus, vir probus & „Curialis, (a) qui jam pridem se, suaque omnia nostræ dederat obedientiæ, quem cum suis omnibus eidem loco in adiutorium concessimus. Extitit ergo idem Ernestus loco „& Fratribus Provisor, & quasi Pater secundus, qui ad extirpandam sylvam, ad purgandum locum, ad ædificandum Monasterium, ad construendas officinas, maxime suas, ipse expensas dedit, & undequaque competenter acquisivit. Ejus ergo, parentumque „ipsius, sicut & meam, meorumque memoriam ibidem celebrem haberi dignum judicavi, litterisque firmavi. Acta sunt hæc anno præscripto. „ Hactenus apud Trithemium.

Copia Manuscripta Litterarum modo recitararum, quæ saltem ad finem sæculi XVI. pertinere videtur, post illa verba: *Dignum judicavi*, subjungit, *libensque firmavi*. *Sanè positum est fundamentum Ecclesiæ* (a quo annus fundati Monasterii desumendus est) *anno sequenti, & infra tres annos consummata est.* (b)

(a) Vox *Curialis* Ernesto tributa nobilem saltem ex officio significat. Ernestum hunc, sive Ernustum, qui etiam Monachum induit ante Reichenbaci fundationem, Maillonius Annal. Benedictin. Tomo V. Lib. LXVI. Cap. LV. primum Monasterii istius Priorem assignat.

(b) Repertorium Documentorum Reichenbacensium quondam extantium lingua vernacula sæculo XVI. conscriptum, cum ad finem illius sæculi non pertingat, fundationem
Script, Rerum Monast. Tomus II. I tionem

tionem Monasterii ad annum MLXXX. rotundo scilicet numero reponit, et fundatorem appellat Liberum Baronem de Sichburg & Haigerloch &c. Ejus autem conjugem itidem ex Liberis Baronibus de Kirnberg ortum duxisse asserit, sed quæ mortua sit *ἀπαις*, & absque liberis. Fratrem equidem habuisse memoratur Berno fundator iste, sed cujus nomen non nisi in margine exprimitur per verba: *Lat Arnoldt gebaißen*, quique ob infidelitatem erga fratrem meruerit, ut nullam ejus aut Successorum ipsius rationem Fundator haberet. Eadem fere ex Instrumento Germanico Registraturæ Badensis refert Crusius Annal. Suevic. Parte II. Lib. VIII. ad annum MLXXXIII. ubi una testes legimus prædictæ foundationis Albertum, & Hartprechtum fratres Barones de Zimmeren, Berchtoldum Stauffenbergium ad Rhenum Equitem auratum, & Melchiorem de Appenweiler: Geroldum, ejusque anonymum fratrem de Sterzingen, aliosque viros nobiles. Ipse fundator in Reichenbacensi suo Asceterio vitam transegisse fertur ut *Conversus*, quæ vox in Lexico Ordinis Fratrum Regulæ Benedictinæ per vota solemnia adstrictum quidem, at laicum nullis sacris Ordinibus initiatum sonat, quales antehac inter Benedictinos plurimi etiam Natalium splendore illustres extiterunt, cum non omnes ad Sacerdotium promoverentur.

CAPUT II.

Priores Reichenbaci omnes aut ex Hirsaugia assumendi, aut certe ab Abbate Hirsaugiensi instituendi: Dedicatio Ecclesiæ, ejusque Dotatio.

Joannes Trithemius supra laudatus Chronic. Hirsaug. Tomo I. pag. 283. ad annum MLXXXVII. cum de S. Theogero, five Theotgero Monacho primum Hirsaugiensi, post Abbate S. Georgii in Hercynia sylva, & ad extremum Metensium Episcopo ageret, Virum Sanctissimum ante adeptum Presbyterii gradum (post Ernestum videlicet) Reichenbacensi Prioratui præfectum fuisse disertis verbis scribit: „Quem (Trithemium audis) Divus Pater Wilhelmus adhuc Diaconum Priorem Cellæ S. Georgii (lege Gregorii) in Reichenbach constituit, & ejus prudentiæ utriusque status regimen commisit, qui verbo simul & exemplo bonorum se operum sectatorem in omnibus semper exhibuit, & a tramite regularis observantiæ, quam a sancto Præceptore acceptur, in nullo unquam declinavit. Qui dum aliquanto tempore injuncto sibi fungeretur officio, volens illum Sanctus Abbas arctius ministerio vincere Divino, Presbyterum fecit ordinari, quem dignis etiam multis credidit digniorem. „ Hæc Trithemius.

Fuisse vero Priores Reichenbaci semper ex Hirsaugia adscitos, aut saltem ab ejus loci Abbate institutos, & Crusius, & modo laudatus Trithemius edicunt. Verba Crusii loco supra allegato hæc sunt: „Institutus autem in hoc Monasterio Prioratus Benedictini Ordinis Constantiensis Diœceseos est, isque a tempore foundationis in consecuta tempora Hirsaugiensi Abbati immediate (velut Colonia Romanorum quondam) plenoque jure subjectus, ita, ut ipsi potestas fuerit data instituendi ac destituendi Priorem ejus loci, Monachosque consecrandi. „ Quæ verba fere Trithemio debentur Chron. Hirf. Tomo I. pag. 256. scribenti: „Et notandum, quod Prioratus dicti Monasterii S. Gregorii in Reichenbach a prima foundationis die usque in præsentem (scribebat Abbas iste circa annum MDX.) Abbati Cænobii Hirsaugiensis est sine medio subjectus, ad ipsumque pertinet pleno jure ac dominio libertas instituendi, ac destituendi Priorem ipsius loci totiens, quotiens judicaverit vel utile, vel opportunum. „ Cæterum Anno MLXXXV. (ut cum fragmento Donationum Reichenbacensium, quod penes me est, loquar) Indiçtione VIII. Decimo Kalendas Octobris dedicata est Ecclesia a venerabili Gebhardo Constantiensis Ecclesiæ Episcopo, qui tunc temporis in partibus Theutonicis Legatus Apostolicus (a) extitit, ad laudem & gloriam sanctæ & individuae Trinitatis, & beatæ genitricis Dei Mariæ, & in honore eorum, quorum Reliquiæ & nomina habentur in ea, sed præcipue beati Gregorii Papæ & Confessoris, contradens ei omnem decimationem circumjacentis villæ jure perpetuo. Ea die suprædictus Ernest dotavit eandem Ecclesiam suo allodio, quod situm est in villa nomine Gyfenheim, alio quoque in villa Gamertieheim (b) sito. „ Post aliqua demum interjecta, quæ huc non admodum facere videntur, fragmentum ita pergit: „ Ipsa die Dedicationis Ecclesiæ Wern Miles de Hopfowa auxit dotem Ecclesiæ, donando partem suam in - a cella versus Septentrionem monte, cujus medietatem ipse cum sorore sua patrio jure possidens, ea videlicet parte, ubi fons irriguus dulces emanat aquas, suam, ut diximus, partem Sancto tribuit Gregorio. Auxit præter hæc dotem Ecclesiæ in loco, „quem

„quem describi non incongruum videtur. Est sylva ex utraque parte Murgæ sita, & usque ad verticem utrorumque montium extensa, quæ a meridiana plagæ in rivolo (rivulo) qui Holzbach dicitur, terminatur. Unde ex utraque parte præfati fluminis deorsum usque in Sulzbach protenditur; Illic distenditur usque in summitatem utrorumque montium, sinistrorsum tamen aliquantisper excrescit. Habet quoque in se stagnum, ex quo defluit Sebach, qui totum decursum suum in eodem complectitur prædio. Infra hanc sylvam in Murga continetur septum majorum piscium captioni aptum; Horum omnium medietate Ecclesiæ ipse dotavit &c. Maritus vero sororis ejusdem, Volcmar nomine, reliquam medietatem jam pridem beato Gregorio firma traditione donaverat &c. Eodem Ecclesiæ die Dedicationis Beatrix nobilis, & proba Matrona adauxit dotem donando viculum nomine Vilmödebach (in margine legitur *Winemannessta*) ædificiis tunc temporis destructum; Est ad XII. mansos (c) computatum. Hæc ex vetusto nostro fragmento; At cum ex Trithemio, tum ex volumine Donatorum id ulterius monendum duximus, Fratres in Reichenbach iterato, maxime Concilii Basileensis tempore, laborasse, ut se vel ab Hirfaugiæ obedientia subducerent, vel ex seipsis sibi deligerent Priorem, at Hirfaugienfium Antistitum, jura sua strenue semper defendentium vigilantia & ipsorum conatus fuisse irritos, & novis decretis hanc eorum ab Hirfaugia dependentiam fuisse stabilitam.

(a) Gebhardus Constantiensis Episcopus ejus nominis tertius ex Ducibus Zaringensibus primum in Hirfaugia Monachum Benedictinum induisse a Merckio, Bruschio, Trithemio, & aliis perhibetur, quorum posterior Chron. Hirs. Tomo I. ad annum MLXXXIII. pag. 266. eum non modo Hirfaugiense Monasterium a S. Wilhelmo Abbate tertio constructum, sed & Cellam S. Gregorii, quæ dicitur Reichenbach, autoritate & præcepto Urbani II. (forte Victoris III. qui ad annum MLXXXVII. superstes fuit) consecrasset scribit, cum Hirfaugia alias Spirensis Diæcesis esset. At Gebhardum eo tempore *in partibus Theutonicis Legatum Apostolicum extitisse*, quod fragmentum nostrum refert, nullibi me legere memini.

(b) Ernestum illum, quo de etiam supra, in sæculo Nobilem oppido fuisse opulentum, evincunt sequentia, quæ in fragmento nostro pag. 1. leguntur: „Hæc sunt, quæ Ernest, & filius sororis ejus Folradus Ernst possederant in villa Ysenheim & Geisenheim juxta Mogunciam prædia satis bona habuit, & aliud juxta Wornatiam, in villa Heymertsheim non minus utile. Ipsum vero prædium in Heimertesheim dedit cuidam Wormaciensi civi Cononi nomine legitimum concambium pro alio prædio in Ditzingen, illud autem in Ysenheim & Gysenheim pro aliis duobus in Sulzowa, & in Immenowa cuidam Engelboldo libero homini de Elifapha tradidit. Hæc tria prædia de illis tribus, Ernest videlicet, Folrado, & Ernest acquisita sunt; In Gamertingen emit quoddam prædium XXX. marcis, quod Sigebotoni de Röggesingen dedit, pro tribus hobis in Gotelbungen, & una in Endingen. Sunt & alia prædia, quæ per se, & alios Dei Fideles huic Ecclesiæ conquirit, quæ postea plenius enarrare disposuimus. Hactenus fragmentum nostrum de Ernesto, quem vitam Monasticam amplexum fuisse, & primum omnium Reichenbaci Prioris munus obiisse jam diximus.

(c) *Mansus, mansum*, voces barbaræ, ut vult Sirmondus, fundum cum certo agri modo, vel ut Bignonius, villulam unius coloni habitationi propriam, vel denique ut censet Cæfarius Prumiensis apud Du Cangium in Glossario mediæ & infimæ Latinitatis, Villam, aut locum familiæ significant; Ab aliquibus confunditur cum *boba* vel *huba*, ab aliis in eo distinguitur, quod mansus ex aliquot hobis veluti conflatur, & hi hobam, seu hubam terram arabilem incertorum tamen jugerum, vel etiam quanta a duobus bobus per diem arari potest, esse existimant. Consule laudatum Du Cangium, Vadianum, & alios.

CAPUT III.

Priorum aliquot Reichenbacensis Monasterii, quot in præsentiarum detegere licuit, chronologia, & nomina.

Aliqua, non omnia tamen, ex residuis documentorum copiis aut Repertoriis nobis supersunt nomina eorum, qui sub Hirfaugiensibus Abbatibus usque ad Monasterii utriusque ab Ordine avulsionem & violentam Würtembergicorum invasionem Prioratui Reichenbacensi præfuerunt. Tantum abest, ut continuam eorum seriem Lectoribus

storibus promittere audeamus. Ne vero confuso eos ordine exhibeamus, chronologiam, qualem ex Donationum, Permutationum, aliisque chartis eruere licuit, sequimur. Itaque

Anno MLXXXIII. primum sub S. Wilhelmo Hirfaugiensium Abbate quasi secundum Patrem loco præfuisse, eumque in Spiritualibus æque ac Oeconomicis auxisse Ernestum sive Ernustum, Mabillonius putat, nos vero ægre assentimur, refragantibus Donationibus.

Anno MLXXXVIII. ex supposito eum secutus est Sanctus Theogerus, quem Trithemius adhuc Diaconum a S. Wilhelmo Abbate Reichenbaco præfectum fuisse scribit: Cum ergo Wilhelmus anno MCXI. præsentem meliore vita commutaverit, & Theogerus nonnisi aliquanto jam tempore Prioratus officio functum Sacerdotio inaugurari voluerit, consequens videtur Theogerus nec ferius nec citius Reichenbaco præfuisse. Assumptus est deinceps Sanctus iste Theogerus sive Theotgerus ad Abbatiam S. Georgii in nigra sylva, deinceps Villingam translata, & demum ad Metensis Ecclesiæ Pontificatum, quem tamen inobedientia Civium Imperatori adversus Summum Pontificem adhærentium recipere detestavit. Ordinatio ejus, seu Consecratio in Episcopum Corbejæ in Saxonia peracta est a Conone Cardinale Prænestino, deducentibus consecrandum Episcopum Magdeburgensi & Salzburgenfi Archiepiscopis. Theotgeri meminit Mabillonius Annal. Bened. Tomo V. Lib. LXVII. Cap. CXIV. Deinceps vero usque ad annum

MCXV. Priorem Reichenbaci nullum novimus, cum eo duntaxat anno in Donationibus occurrat Trudewinus, nisi hunc Sancto Theogero sine medio successisse putemus. At ab eo Priore usque ad annum

MCCLXXX. ingens indubie lacuna aut hiatus, nisi quod eodem sæculo ex fragmento nostro Manegoldum quemdam, at sine Consule, sine anno Prioris munus obiisse discamus. Ad eum vero, quem diximus octogesimum hujus sæculi annum Priorem quemdam cum initiali nominis littera C. legimus, quem alium non fuisse putamus a Conrado, qui ad annum octogesimum secundum, nonagesimum primum, & trecentessimum septimum recurrit. Rursum

Anno MCCCXIV. reperitur Priorem Reichenbaci egisse Luitfridus, aut Liutfridus, quem, uti & præcedentem, Donationes laudant.

Anno MCCCXXXVIII. invenimus Marquardum ab Ehingen Volumine II. Chartarum Reichenbacensium, qui vel citius ejus loci Prioratum adiit, vel diu non tenuit, cum

Anno MCCCXXXIX. in Volumine I. Chartarum mox laudatarum alius jam Prior deprehendatur Reubotus, vel Reuboto nomine, de quo deinceps nihil amplius compareret. At ad annum

MCCCXLIII. & MCCCXLVIII. in utroque Volumine legitur Volmarus Reichenbacensis Asceterii Priorem egisse.

Anno MCCCLX. semel, nec sæpius occurrit, Gottfridum de Stamheim Monasterii præfecturam gessisse. Quamdiu præfuerit, in compertum, hoc certum est,

Anno MCCCLXX. septuagesimo quarto, & quinto, Henricum Guldin aut Gulden Prioris officium gessisse, idque ex Donationibus æque ac Volumine I. Chartarum constat. Nisi vero admodum diu in Prioratu egerit, jam iterum hiatum offendimus, cum non nisi

Anno MCCCXIV. in Donationibus alius Prior Nicolaus nomine occurrat. Anus aditi, & dimissi Prioratus, ut in reliquis fere omnibus, ita etiam hic nos latet.

Anno MCCCXXIV. & XXVII. in utroque Chartarum Volumine Priorem egisse legitur Wolff Mayser, id est Wolframus, quem ad Abbatiam Hirfaugiensem deinceps anno vigesimo octavo ejus sæculi assumptum fuisse ex Trithemio discimus.

Anno MCCCXXXVI. Codice seu Volumine I. Chartarum Reichenbaci Prioratum tenuisse Nicolaus Greff; Deinceps vero de eo nihil amplius legimus.

Anno MCCCCLVII. & LXX. legimus Monasterii laudati Priorem fuisse Joannem de Münchingen, fidem faciente Volumine I. quem charta anni nonagesimi primi jam anno quinquagesimo septimo Fratibus præfuisse significat.

Anno MCCCCLXXI. regularis disciplinæ custodiæ ibidem admotus fuit Joannes Malinsheimer, cujus paulo frequentior in chartis mentio ad eundem annum; Nec minus frequens

Ad Annos MCCCCLXXVII. LXXIX. LXXX. & LXXXII. Joannis de Wangen Prioris itidem in Reichenbach.

Anno MCCCCLXXXIV. & sequenti Codice I. chartarum legitur Reichenbaci præfuisse Nicolaus Erchinger, fors Ehinger. Rursum

Anno MCCCCLXXXVIII. & XCI. Codice II. Monasterii præfecturam, utique sub Hirfaugiæ Abbatibus, gessit Joannes Widel, quem alia charta Joannem Widel de Gernspach appellat.

Anno

Anno MCCCCXCV. MD. MDI. & MDIV. in Chartis utriusque Codicis laudatur Joannes Reitt Prior

Anno MDXII. & MDXV. legitur munia Prioris obiisse Reichenbaci Henricus de Stammen.

Anno MDXXII. occurrit in Prioris officio Joannes Schulthais. Deinceps verò usque ad medium hujus Sæculi alius haud comparet. At ad annum

MDLVII. in Litteris Joannis Friderici Ducis Württembergici de anno MDCXII. legitur sæpè dicto Prioratui præfuisse Valentinum quemdam, qui etiam in originaria quodam pergama ad annum ejus sæculi LIX. cernitur.

Anno MDXCV. ex Documentis redivivis Monasteriorum Virginum, in Ducatu Württembergico sitorum pag. 272. & maximè ex Litteris dehortatoriis Rudolphi II. Imperatoris de hoc ipso anno ad Ducem Württembergiæ Fridericum discimus, ante finem hujus sæculi Joannem Hygelium afflictissimi tunc, & ab Aatholicis oppressi Reichenbacensis Monasterii fasces gessisse, indubiè à Fratibus electum, cum Hirsaugiense Monasterium, cujus eousque fuerat Priorem nominare, jam ab MDLX. ab Aatholicis fuerit occupatum.

Itaque Priores Reichenbaci cùm aliunde tum ex residuis Documentis restitutos (esto non continua ferie) tenemus saltem tres Supra viginti. Fuisse verò omnes Ordinem Benedictinum Hirsaugiæ aut Reichenbaci professos, ex eo constare potest, quòd stante penes Hirsaugiam jure nominandi Priorem vero simile non sit, ejus loci Antistites passos fuisse, ut aliunde Superiores accerferentur, qui ἀνδραγαθὸς sese eorum opposuère conatibus, quos intellexerant meditari Superiores ab Hirsaugia independentes, ut in consequentibus videbimus.

Quodsi illis accensere velimus Superiores illos, quibus autoritate Cæsarea Monasterii Reichenbacensis administratio commendata est, è Wiblingano Monasterio evocatis, mox

Anno MDCXXIX. Benedictum Rauch Administratorem habebimus, ad Infulas Wiblinganas anno MDCXXXV. evehctum, Virum incomparabilem, & nullis meritis æquandum, tum

Anno MDCXXXV. aut sequenti Albertum Gebhard longè pientissimum, cujus corpus à morte, quam Horbæ obiit Anno MDCXLVI. die VI. Decembris, post aliquot annos repertum est incorruptum.

Anno MDCXLVII. præfuit Reichenbacensibus Ernestus Fabri, & ipse dignissimus habitus, qui Benedicto anno MDCLXIII. ad laborum præmia evocato in Abbatiali dignitate Wiblingæ subrogaretur. Singulorum verò Priorum & Administratorum nomina in compendio hæc sunt.

S. Theogerus, obiit Episcopus Metensis anno MCXVII

Trudewinus.

Manegoldus.

Conradus.

Liutfridus.

Marquardus de Ehingen.

Reuboto, sive Reubotus.

Volmarus.

Gottfridus de Stammheim.

Henricus Guldin.

Nicolaus.

Wolff, sive Wolframms Mayser, obiit Abbas Hirsaugiensis anno MCCCCLX.

Nicolaus Grefs.

Joannes de Münchingen.

Joannes Wallinsheimer.

Joannes de Wangen.

Nicolaus Erchinger, fors Ehinger.

Joannes Widel de Gernspach.

Joannes Reitt.

Henricus de Stammen.

Joannes Schulthais.

Valentinus.

Joannes Hygel.

Benedictus Rauch, obiit Abbas Wiblinganus anno MDCLXIII.

Albertus Gebhard, obiit anno MDXLVI.

Ernestus Fabri, obiit Abbas Wiblinganus anno MDCLXVI.

Succincta Reichenbacensis Monasterii historia à fundatione ad annum MCXV.

Dedimus jam suprà initia Reichenbaci, sicut ad alia progredi liceret; At ne quid intactum relinquamus adscribendum huc est, quod vetusta vita MS. Petri Dirringer do Windergrün in Stauffenberg, à Reverendissimo Abbate Wiblingano Benedicto conservata narrat: „Anno MLX. post Christum natum vivos inter degebat „Nobilis Dominus Berno Liber Baro de Sigburg & Heigerloch cum conjugè sua Anastasia de Ehingen, quam tenerrimè diligebat, sed in partu unacum filio Mater mortis „victima cessit. Tristi hoc nuntio Berno vehementer afflictus, alteri nubere recusavit, „sèque peregrinatum Romam contulit, fratre germano Arnolde, homine duro in Heigerloch, interea arcem ejus Sigburg depradante, devastante, frumentum, & utensilia secum auferente. Berno Roma redux, cladem intuitus, nihil de reparanda arce, „Spoliisque repetendis concepit, sed mundum pertæsus animum ineundæ Religioni adjecit. Unde consentientibus Agnatis, quorum intererat, locum, ubi nunc S. Gregorii Cella, comparavit, mox Hirsaugii Religionem ingressus anno MLXXII. Prioratum sæpefatum ædificare cœpit, & constructum anno MLXXX. primus Fundatur incoluit, & in eo vitam beato sine clausit, traditis annuis redditibus ex asse, & Prioratui donatis. Hæc dum agerentur, Arnoldus Fundatoris frater germanus humanis eximibatur; Unde dominium feudi rediit ad Ducalem Comitem de Hohenberg, proprietatis verò Cellæ S. Gregorii, vivente adhuc Bernone. Itaque anno MLXXII. coëmit Berno Liber Baro de Sigburg & Haigerloch à quodam Nobili de Neinegg locum, in quo nunc Cella consistit, unà cum pago Musbach, & aliquot juribus in tribus villis Tanbachöff appellatis. Etsi verò Trithemii narrationi, quacum Donationes nostræ concordant, plus tribuam, quàm posteriori huic narrationi, eam tamen prætermittere visum non fuit, quòd occasionem conditi Monasterii planè contineat, quam ex Trithemii relatione colligere non licuit.

Cæterum non longè à Monasterii initiis Sanctus Theogerus adhuc Prior Herlucam Bernriedensem Virginem salutaribus monitis ad vitam spiritualem Reichenbaci informavit, ut narrat Mabillonius Annal. Bened. Tomo V. Lib. LXVII. Cap. CXIV. Monasterium tamen Virginum Reichenbaco sub Theogero accrevisse non lego, etsi constet, eum septingentas omnino Virorum & mulierum animas curasse, & ducem veluti regularis observantiæ eisdem extitisse.

Illud tamen exploratum est, Reichenbacensi Cœnobio sub primis Prioribus, Ernesto maximè, & S. Theogero plures paulatim bonorum accessiones per diversorum Nobilium æquè ac plebejorum largitiones fuisse factas, quas summatim mox referemus; Nec dubium, quin sub iisdem uti res & proventus, ita regularis disciplinæ studium, ex Hirsaugia in novam hanc Coloniam translatum, plurimum creverit, cum æquo plerumque passu fidelium in religiosos homines studia & cœli benedictio cum horum religiosi erga Deum studiis proficiant, deficiantque. Atque eo ex capite asserere non formidamus, primos Reichenbaci Ascetas per duo priora sæcula acceptam ab Hirsaugiensibus regularem observantiam ad unguem ex Legum Benedictinarum amussi custodisse, quos Deus tot, tantisque bonorum temporalium accessionibus dignos habuit.

Ne verò historiæ loco elògium Virorum illorum texere videar, hïs missis Fidelium illorum nomina adscribo, qui sua Reichenbacensibus Fratribus liberaliter contulerunt, ipsas verò Donationes ad calcem addimus, ne odiosa tot largitionum recensio non nisi aliis & aliis verbis variata fastidium afferat, quale indubiè ex toties iteratis vocibus *mansus, hoba* (quas suprà explicavimus) *jurnales, liber bono, Miles, allodium, carrata, curtis, ingenuus, concambium, cambire &c.* (a) esset nasciturum. Nominibus donantium testium etiam nomina adjiciemus, quòd ea historiarum & genealogiæ studiosis alicui usui fore confidamus. En ergo Viros, quin & Fœminas misericordiæ, qui sua liberaliter pro Dei honore S. Gregorio, ejusque Cellæ in Reichenbach contulère.

Sæculò I.

- S. Wilhelmus Abbas Hirsaugiensis. (b)
 Gebhardus III. Constantiensis Episcopus ex Ducibus Zaringensibus.
 Wern sive Berno Fundator Baro de Sigburg.
 Ernestus Senior.
 Volmar sive Volemar Maritus sororis Bernonis.

- Beatrix Nobilis Matrona.
 Trutlindis.
 Gebhardus Abbas Hirfaugiensis. (c)
 Wazelinus, & filius ejus Mangoldus liberi homines.
 Udalricus generosus juvenis.
 Otwinus.
 Manegoldus de Leinstetten cum fratre Harwicho, & filio Birchtilone.
 Reginboldus & Bertha conjuges.
 Waltherus ingenuus & frater ejus Ruodolphus.
 Wielandus liber homo de Altheim.
 Adelot mox laudati Wielandi confobrinus, & Wielandus Senior cum filio ejus Burcardo, & fratre Adeloti Wern five Bernone.
 Wernherus Miles.
 Bertholdus è Ducibus Zaringensibus cum duobus Militibus Wernhero & Volmaro.
 Irine five Iringus liber homo.
 Bobo vir probus generosus.
 Burcardus ingenuus de Jurenberg per manus Alberici Militis liberi hominis allodium fervi sui Burchardi, & uxoris Machildæ, coram Testibus Berchtoldo ingenuo homine de Stauffenberg, Walthero de Abbenwilare, Gerolt, & fratre ejus de Sterzingen, Hartbrecht de Cünberen, fors Zimmeren fratre dicti Alberici. Testes Comes Henricus de Tuingen, & Rudolphus de lato lapide, Albericus de Sleichdorf, Reginboldus, Iringus, Sigeboldus, Gerricus, & Wolfgerus.
 Hardwicus, aliàs Hardwinus Magdeburgensis Archipræsul. (d)
 Ceizolfus Monguntinus Decanus.
 Henricus civis Magdeburgensis.
 Gerlachus de Malbotesheim.
 Hezel, five Hecelinus.
 Ger, five Gero cliens Volmari de Niuwenburg.
 Machilt de Ravengenesburg.
 Enzela.
 Sophia de Machhufen cum filio suo Berlacho, five Gerlaco.
 Gifela.
 Luttolfus Comes de Archelm.
 Adelheidis vidua Henrici Comitis de Töwingen.
 Udalricus liber homo de Waldaha.
 Cano de Heppenheim.
 Landegerus de Tila.
 Hartwicus liber homo & civis Wormatiensis.
 Razwib Matrona.
 Humbertus de Albesheim.
 Erchenbertus de Güntheim.
 Gilolfus de Breittenowen.
 Wernherus & Walto de Jagelfingen clientes Ludovici de Spizenberg.
 Bertholdus senior & junior Duces.
 Hugo de Salestetten, & Pater ejus Waltherus, & Rudolphus patruus.
 Ruodolphus liber de Haldewant.
 Wazelinus.
 Drathwinus.
 Rachilt.
 Albertus filius Günzelini de Hodorf.
 Buchardus, fors Burcardus filius Radebotonis.
 Radeboto & frater ejus Ludfridus.
 Luditha Matrona cum filio Ruodolfo.
 Hartmut de Gamertingen.
 Manegoldus Miles de Luitbach.
 Henricus Clericus de Owa Manegoldi frater, & eorum forores duæ.
 Cono Clericus de Veningen.
 Sigeboto & Trutwinus fratres.
 Luitfridus de Gamertingheim.
 Cono Miles Hugonis Comitis de Töwingen.
 Enzmann de Dalheim.
 Wernherus Clericus de Nellingesheim.
 Ludebertus de Stufenberg, & uxor ejus.
 Buchardus, fors Burcardus Ludeberti filius cum uxore & liberis.

- Diemarus, & Enchardus fratres de Bonlanden.
 Hugo Comes de Töwingen cum uxore fratris sui Henrici Comitis Adelheide.
 Hugo de Sueindorff cum Bertha conjugē.
 Hermannus de Windesle.
 Ruodolphus de Winterbach.
 Richenza de Spizenberg.
 Ludebertus suprā laudati Ludeberti filius de Stufenberg.
 Hiltigart.
 Azelinus de Mezzenstetten.
 Diezo.
 Mechilt.
 Luitfridus.
 Heispo de Nellingesheim.
 Ruodolphus de Waltorff cliens Adelberti de Altensteige.
 Eberhardus de Achara, & uxor ejus Gertrud.
 Bern Junior Fundatoris filius.
 Wolfhot de Alheim & filius ejus Hecil, five Hecilo, aut Hezelinus.
 Marcwardus.
 Ropertus.
 Azelinus.
 Walcho Ruodolphi de Winterbach frater, cum Sigeboto de Bondorff eorum ex sorore nepote.
 Rudiger de Reineheim.
 Bertholdus de Hirfaha & filius ejus Sigewart.
 Machilt conjux Erlewein Comitis,
 Sigeboto, Folmarus, Adelbertus, & Wimarus fratres.
 Waltherus de Horeiva, five de Horb.
 Juditha de Wachendorff, & filius ejus Wecil, five Wecilo.
 Bernhardus de Salestetten.
 Bernoldus Sacerdos de Dornstetten, & frater ejus Ruodolphus.
 Billing filius Luitfridi de Rude.
 Adolo Liber homo de Gunderichingen.
 Gezcla.
 Wouelin.
 Wipertus de Luizenhart.
 Sigeboto de Raggefingen.
 Hermannus frater Alewici Comitis de Sulza Hirfaugienfis Monachus.
 Wern, five Berno de Hopfowa.
 Wern, five Berno filius Bernonis de Hypfowa.
 Ludewicus Presbyter de Oneswilare.
 Cono Clericus.
 Waltherus de Ragefingen.
 Irmengart de Tetilingen.
 Berthold & frater ejus Henricus.
 Hozmannus & Bertholdus fratres.
 Lutholdus & Adelbertus fratres de Nagaltha.
 Arnoldus.
 Albertus & Cono fratres.
 Marcwardus de Ettenheim.
 Hildeboldus Miles, & uxor ejus Richenza, quorum donatione emptæ duæ hobæ a Reginbotone & Friderico fratribus de Gildelingen, ipsa Richenza dicebatur de Wachendorff.
 Wielburg foror Bertholphi de Buch, vidua Anselmi clientis Comitis Hugonis de Trawenegge.
 Goxolt & Meginfridus fratres de Utingen.
 Wernherus & Leutgart conjuges.
 Reginhardus cum forore sua.
 Wernherus & Walthonus fratres cum Matre sua.
 Hiltegart Matrōna de Mezzenstetten cum filiis Henrico & Adelberto.
 Ripertus & Arnoldus fratres.
 Luitfridus ingenuus, ut videtur, de Rumilmisbach & Sulzbach in Comitatu Vorchheim.
 Notandum, quotquot huc usque Benefactores attulimus, ante annum MCXV. omnes vixisse, quod Codex noster, ipsumque fragmentum, ex quibus nomina ista dāmus

mus, ut ex adjectis subinde notis & numeris colligere licet, ordinis factarum donationum, & Chronologiæ rationem habeant. Qui verò deinceps sequuntur, videntur adhuc ante annum MCCC. aut certè eo desinente vixisse.

Si ulteriorem ab anno foundationis ad annum usque MCXV. rerum gestarum notitiam desideras, fatemur, ultra frequentes donationes fidelium, & Trudewini Prioratum, quem mox dicto anno tenuit, nobis compertum nihil esse.

(a) *Furnalis*, *Fornale* idem est ac opus unius diei, aut quantum unum molendinum per diem terere valet.

Liber homo Nobilior apud Alemannos fuit, & idem, quod hodierni Liberi Barones, vulgò *Steyherren*.

Miles nomen viri est in officio publico non infimi gradus, seu civile illud fit, seu militare, constituti, & velut alteri Majori militantis.

Allodium prædium hæreditarium, & proprium est.

Carrata, sive *carrada* onus earri aut currus est, quantum carro vehi potest, plaustrum.

Curtis villa est paucis ædificiis constans, vel domus rusticana cum horto, aut prædiolo; Dicitur etiam *cortis*, & *curtile*.

Ingenuus homo idem est, ac liber, & servo opponitur; Hinc erant olim Chartæ *ingenuitatis*, quibus servi in libertatem asserebantur.

Concambium, *cambium* (unde est *concambire*, & *cambiare*, item *canium*) aliud non est, nisi unius rei permutatio cum alia. Consule Vadianum, Du Cangium, & alios. Nos verò breves has explicationes eo consilio adscripsimus, ne studiosus Lector, Benefactorum nomina in Donationibus &c. requires, ad conspectum vocum illarum hæreret.

(b) S. Wilhelmum Hirsaugiensium Antistitem Cellæ S. Gregorii in Reichenbach, novæ scilicet Colonix suæ, multa contulisse constat, quæ quoniam ad præsentem historiam pertinere videntur, hic breviter enumeranda sunt.

1. Diethmari cujusdam Capitanei de Dryvels prædia in Oberencheim, hobæ duodecim cum vineto, & in Ozenhausen octo hobæ, & ad Vickenberg.

2. Erchenboti de Röttingen duæ partes in Hufen, Ecclesia ex integro cum dotali manso.

3. Hobæ duæ in Hufelinhart.

4. Comitis Alewici de Sulz, ejusque fratris Hermanni possessiones in Nievern, pars Ecclesiæ, & tres hobæ.

5. Comitis Burcardi de Stauffenberg tres ibidem hobæ.

6. Cononis de Tachenstein hobæ duæ in Morteftal, & Cazenbach, aliæ duæ cum piscatione in Bierenheim.

7. Bona Gebhardi ex Comitibus de Urach, tum Hirsaugiæ professi, & postea Abbatis, quæ ipse, & frater ejus Eginus ante conversionem possederant in Owa, & Atenharde juxta Rhenum, scilicet prædia duo in concambium data pro sex hobis in Gotelbingen, & prædium similiter in concambium datum pro alio in Argozingen, quod erat trium germanorum fratrum Adëlberti, Winari, & Luitperti de Yfoltshufen.

8. Denique Clerici cujusdam Rötman dicti de Stophilin prædium in Herichewilare.

(c) Gebhardus ex Comitibus de Uraeh Abbas Hirsaugiæ XIII. æquè res Reichenbacensium egregiè juvare studuit.

1. Confirmavit omnia à Prædecessore suo Wilhelmo Reichenbacum legata.

2. Donavit decem carratas vini ex vineis in Endingen, quas antehac Burchardus & Bertholdus Comites de Stauffenberg Hirsaugiæ contulerant.

3. Quatuor hobas in Argozingen, unumque molendinum in Vasburwilare, quæ ex dono Gozolti de Bliderhufen Monasterio Hirsaugiensi obvenerant.

(d) Hardwicus iste, sive Hardwinus oriundus erat ex Comitibus de Spanheim, & Arntenberg; Dicitur etiam ab aliis Hertericus, in schismate contra alium cognominem electus.

*Reliquæ Donationes, aut veriùs donantium nomina, & paucula
Reichenbacensium gesta usque ad annum MCCC.
perstringuntur.*

Luitfridus, cujus donatio confirmatur in præsentia Brunonis Abbatis Hirsaugiæ (a), Trudewini Prioris in Reichenbach, Reginbotonis Comitis de Malsa, Swigeri de Wefingen, Hugonis de Heidolfesheim, Wernheri de Rameheim, gotescalci & filii ejus, Adeberti de Achera, Bertholdi de Eberstein, & filii sororis ejus, Wecilonis de Zolra, Wecilonis, & fratris ejus Gnannonis de Babincwiler.

Adelheidis Luitfridi uxor, & filii ejus.

Anselmus de Malse.

Wernherus de Sallesteten.

Gisela & filii ejus Adelbertus & Hugo de Scuphheim per manum Erchenboldi de Achera. Advocatus eorum fuerat Erchenboldus de Hachberg.

Hartmut de Witendorff filius Gozzoldi & Berthæ. Testes Waltherus de Horw, & Sigelwart de Dedelingen.

Waltherus, Egilolfus, & Sigefridus de Roggefingen.

Buntramus (ni fallor, Guntrammus) Vir Nobilis. Testes Hugo Comes, & filius ejus, & cum donatio illius legitime confirmaretur, Ruodolphus de Sigmaringen, Erenfridus de Ritenhalden, Otto de Raggefingen, Wielandus, Buchardus de Alheim, Margwardus de Sallesteten, & Udalricus de Waldaha.

Meginlaus, Wolprandus, & Hermannus fratres de Oberencheim viri Nobiles, præfidente Hirsaugiæ Volmaro Abbate (b) Advocato Reichenbaci Adelberto de Calwe, Testibus Adelberto & filio ejus de Steinekke, Marcolfo de Agelestewilare. Donatio verò confirmata fuit præsentibus Marcolfo de Agelsterwilare, Pirtheloxe de Leinstetten, de Alheim, Wielant, Walthero, Sigefrido, Ebbone, Wernhero, Bertholdo de Roggefingen, Walthero Hartmut de Gottelbingen, Herman, Heinrich de Sallegstetten, Heinricho Buchardo, Margwardo Nüferon, Adelharto, Walthero, Conrado. In Donatione alia ejusdem Hermanni supra laudati testes erant Egilolfus de Brandekke, Anselmus de Malfo, Harmut de Wittendorf, Buntramus sive Guntrammus de Husen de Witelinifwilare, Adelbertus, Bertholdus, Manegolt, Willehart, Hartmannus, Adelbertus, & alii plusquam sexcenti Viri Liberi, & plebeji, aut servi: Præfentes item erant Meginhardus & Sigefridus Archipresbyteri cum aliis Clericis decem.

S. Blasianus Præpositus & adjutor Erlewinus, & Bertholdus cum Buchardo de Sulzow.

Erlewinus nobilis de Bernech, deinceps Monachus.

Luitfridus Decanus S. Pauli Wormatiæ.

Adelbertus de Haigerloch in præsentia Palatini Comitis Hugonis, & Testium Comitum Aliwic de Sulza, Cunonis, & Waltheri filii ejus de Howa, Waltheri de Utinbruga, Comitis Bertholdi de Achalm, Conradi de Ammur, Ottonis de Antringen, fors Ambringen, Waltheri de Bebeling, Gebhardi de Raccifingen, Hildepoliti de Isenbrug, Eberharti Miringen, Bertholdi de Blanckenstein.

Eberhardus ingenuus de Sasbach & uxor ejus Eligga.

Wernherus de Ortinberch vir militaris & ingenuus. Testes Rupertus Hirsaugiensis Abbas (c), Welfo de Raphinspurg, & Bertholdus de Zeringen Duces, Comes Bertholdus Monasterii Advocatus, & ejus frater Conradus, Wernherus de Ortenberg, & ejus frater Conradus, Richardus de Capella, Adelbertus de Waldegge, Reginhardus de Calwa, Hilnhardus & Fridericus de Scowenburg, Hildebertus, & alii.

Bertholdus Miles de Ehingen Ministerialis Ducis Welfchoni (Welfonis) constituens uxori suæ Heilewic anniversarium.

Rudolphus Comes Palatinus de Tingen.

Hugo de Wilare vir illustris sibi & uxori Machild anniversarium constituens. Testes Folmarus de Wilar cognomento Prawa, & Hartmutus liber homo de Büttelbrunnen.

Hugo Miles de Hiligen Senior & conjux ejus Petrißa.

Hugo junior, conjux ejus Machild.

Marcwardus filius Hugonis Senioris, uxor ejus Heibnigis.

Conradus frater Hugonis Senioris.

Hugo filius Conradi de Hiligen.

Bertholdus de Sulzza nobilis Comes.

Werentrudis soror Militis de Thitingen.

Henricus de Millen Clericus.

Conradus Comes Palatinus de Tuingen.

Hildeboldus de Yfenburch.

Conradus Miles de Hufen.

Wernherus & Diethericus fratres Milites de Ihilingen, quorum uxores Wilbirgis &

Adila.

Marcwardus Miles de Ihilingen.

Conrad Miles de Ihilingen.

Agnes de Ihilingen.

Ulricus Miles de Ihilingen.

Conradus Molendinator de Horw.

Buchardus dictus Nopularius cum conjugē.

Henricus Miles in Achata.

Wilhelmus Comes de Tuvvingen.

Wernherus de Rechefingen.

Rachilt Matrona de Bernolteshofen cum Marito Gotefrido Willico de Stauffenberg.

Testes Adeibertus Miles de Nescilrit, Rudolphus Miles de Scovvenburg.

Adelbertus Miles de Nescilrit.

Hildeboldus de Ifemburg Nobilis & Strenuus.

Wolmarus Comes de Vehrigen.

Ludovicus Comes Palatinus de Tubingen cum Matertera sua Elifabetha ex Comitibus de Eberstein. Qui item sibi constituit sacrum quotidianum.

Hæc ferè sunt donantium Nomina, quorum res Reichenbacum legatas in Donationibus videre licet; Nunc pauca, quæ Superfunt, Monasterii gesta usque ad annum MCCC. pertexemus.

Recepère Monachi Reichenbacenses in gratam tantorum beneficiorum memoriam, non modò generalia Benefactoribus omnibus suffragia impendere, verùm certis quibusdam singularia constituta sunt Anniversaria. Inter eos sunt

1. Wilhelmus Abbas Hirfaugiensis.

2. Ernestus Senior.

3. Luitfridus ingenuus de Rumilmisbach & Sulzbach, ut videtur.

4. Berno de Sigburg & Heigerloch Fundator cum Familia.

5. Buntramus, sive Guntrammus vir Nobilis.

6. Luitfridus Decanus S. Pauli Wormatiæ.

7. Heilevvic conjux Bertholdi Militis de Ehingen.

8. Hugo de Wilare vir illustris.

9. Rudolphus Comes Palatinus.

10. Hugo Senior & junior cum conjugibus Petrissa & Machilde, Marquardus Hugonis senioris filius & conjux ejus Heibingis, Conradus Hugonis senioris frater, & Hugo filius Conradi, omnes de Hilingen. Anniversarium obitur distinctis diebus.

11. Bertholdus de Sulza Nobilis Comes.

12. Hermannus Mayr de Hohenrieth.

13. Machilt uxor Erlevvini Comitis pro patre.

14. Ludevvicus Comes Palatinus de Tuvvingen Sacrum quotidianum.

Nec dubium, quin etiam Marchiones Badenses, & Comites Ebersteinii sua habuerint Reichenbaci Anniversaria, & gratam pro beneficiis memoriam, sed singularem eorum mentionem in Documentis nostris non deprehendimus. Hæc omnia tamen suffragia (prò dolor!) ab anno superioris sæculi XLVIII. cessant, & contra Fundatorum mentem pia eorum legata in alienos planè usus sunt impensa.

Cætera verò, quæ res gestas Reichenbacensium spectant, pauca sunt; Primum horum esse videtur, mox à fundatione Monasterii orcum secundos ei successus invidisse, & excitasse Machtildem sive Mechtildem de Sunthausen, quæ Ernesto Seniori prædia quædam in Hirslundun, & Hufen cum appertinentiis omnibus pro centum & viginti argenti marcis vendiderat, ut obtentu vel non soluti pretii, vel læsionis nimie, negotium ipsi Ernesto, ac Monachis faceret, etsi in venditione ipsa Hardvvici Magdeburgensium Archipræsulis, Hermanni ejusdem Urbis Præfecti, Friderici Palatini Comitis, aliorumque Saxonum, Suevorum, & Bavarorum autoritas intervenisset, ipsèque Hardvvicus viginti marcarum subsidium pro ea emptione præter alios liberaliter contulisset. Ernestus ergo, quoniam cupiditate peculii feminarum urgeri intellexerat, eam sedaturus, ipse eam in Saxonia, ubi residere consueverat, convenit, tantumque, quantum exigere ei libuit, postliminò exsolvit, & ex Francorum lege de novo prædia illi sibi, aut veriùs Reichenbaco asseri procuravit. Quievit ergo Mulier, aut non acquievit prorsus Sigebertus Machtildis illius filius natu minimus, qui haud adèd multò post annis coram Rege Lothario conquestus est, legatum illud (venditionem dicere malim) à Matre & seniore fratre contra jus fàsque factum nimium quantum rebus suis incommodare. Que-

rela ad Regis aures Wirceburgi delata oblatione alia triginta marcarum argenti fopita, & demum Spiræ coram eodem Lothario II. res ita composita, ut non modò Sigebertus, sed etiam soror ejusdem cum filio Gerundo nova prædiorum cessione per manus Waltheri de Rotenburg, & Udalrici Abbatis Cellæ Paulinæ negotium omne absolvent. Cùm Lothario Regni fasces anno MCXXIV. delati fuerint, non longè post ea tempora cessio hæc ultima facta fuerit, necesse est. Porro primæ emptioni præter dictos interfuisse memoratur Sigelochus quidam, & Burchardus major natu filius Machtildis cum consensu fuorum per manus Nobilis cujusdam Bertholdi de Sparervvarfeke prædia illa obtulisse. Secunda traditio Machtildis facta est in præsentia laudati Archipræfulis Hartvvici, H. ejus fratris, Hederici Militis, Theoderici Comitis de Hora, aliorumque qui interfuere, quales memorantur Sigeloch, & Henricus, Fridehelmus, & Winehart Miles Fridehelmi, Adelbertus & Buchardus Milites Archiepiscopi.

Sub eadem ferè tempora, cùm Manegoldus de Leinstetten dimidium aquaticum septum (ita appellatur in Donationibus) cum adjacente prædio in Grafenau, & monte, qui Schvvarzenberg dicitur, Reichenbacum legasset, Fridericus ex Comitibus Zollerensibus eo loco dominium proprietatis sibi vindicare constituerat; At Harvvichus Manegoldi frater litem evicit, sic ut Reichenbacensibus salva sua confisteret Donatio. Nec dum tamen contentionum finis, cùm idem prædium usurpare tentaret, incertum quo titulo, Henricus de Altensteiga; Verùm Birchtilone Manegoldi mox laudati filio Reichenbacensium rem strenuè agente, ab injusta usurpatione Judicis sententiâ revocatus est.

Ineunte item Monasterii sæculo II. anno videlicet MCLXXXVIII. obiit Reichenbaci, quò se negotiorum causa contulerat, Conradus XIX. Hirsaugiæ Abbas febribus absumptus, ut refert Trithemius Chronici Hirsaug. Tomo I. pag. 477. Erat Conradus iste patria Suevus, ex profapia Comitum de Kilchberg oriundus, frater Hermannii Comitis. Defuncti cadaver Hirsaugiam relatum ibidem in Ecclesiæ tumulatum fuit. Sub eadem ferè tempora cæpère Reichenbacensium prædia, maximam partem ex Fidelium oblationibus conquista, aliis elocari, constituto singulis annuo canone, quædam etiam in beneficium & feudum concessa, de quibus singulis fastidiosum foret meminisse. Alia ab industrio prorsus Priore Conrado numeratò pretiò coëmpta sunt; Talia sunt jura quædam in Hiringsperg, bona in Grünemeztetten, & Gunderichingen: Aliorum denique præstationes certum in ordinem redactæ, & debite conscriptæ fuerunt.

- (a) Bruno primùm Spirensis Ecclesiæ Canonicus, & demum Hirsaugiæ Monachus, anno MCV. Gebhardo Abbati in dignitate & regimine successit.
- (b) Volmarus defuncto Brunoni successus fuit anno MCXX. & præfuit Hirsaugiæ usque ad annum MCLVII.
- (c) Rupertus Hirsaugiensem Abbatiam post Manegoldi mortem adiit anno MCLXV. quam denuo resignavit anno MCLXXVI. ut adeò largitiones illæ, de quibus hoc Capite egimus, indubiè adhuc ante annum MCC. factæ sint.

C A P U T VI.

Ulteriora Monasterii Reichenbacensis gesta ab anno MCCC. ad MDXC.

Etiam his temporibus Fidelium pietatem Rebus Reichenbacensium aliquoties succurrisse ex eorundem oblationibus exploratum est, quas pro hæctenus observato nostro instituto recensitis saltem donantium nominibus attingimus ordine chronologico.

Diethericus Rohrdorffius MCCCII. renuntiat gratuitò quibusdam juribus.

Gokeli civis Horbensis eodem anno offert quosdam census.

Hermannus Mayr de Hohenrieth legat tres sextantium libras constitutò sibi anniversariò. Anno MCCCVII.

Stephanus Alberti de Hohenberg Servus post obitum legat decem medimnos five maldras tritici MCCCXI.

Henricus Würth an der Egge civis Horbensis anno MCCCXIV. itidem post obitum donat debitam sibi in peculio & fructibus portionem. Anno MCCCXXX. Diemo de Steinhülve legat Monachis annuos octodecim solidos.

Heinz-

Heinzmannus & Wilhelmus fratres Comites de Novo Eberstein anno MCCCXLII. controversa hucusque cum Monasterio jura puncto Sylvarum & piscationis, libera consignant.

Joannes de Gültlingen Nobilis vulgò *Edelknecht*, anno MCCCXLIII. de decimis quotannis septemdecim medimnos filiginis cedit.

Henricus Zeringer Presbyter Sæcularis in Gilstatt, deinceps Reichenbaci Monachus, donat annum canonem viginti modiorum filiginis ex agris in Uttingen anno MCDXXVIII.

Jacobus Marchio Badensis Majorum suorum foundationem in Parochia Schvvarzenberg renovans anno MCDXXXVII. refuscitat canonem annum quadraginta librarum sextantium.

Plures equidem donationes circa hæc tempora adnotatas non vidi. Crediderim tamen, quasdam Conventiones, in favorem Monachorum ejus loci pactas, jure nonnunquam inter beneficia collocari posse, quales modò recensimus prætermittis plerumque aliis, quæ minùs insignes videbantur. Itaque

Reichenbacum moderante anno MCCCXIV. Luitfrido Priore inter Burcardum Colman civem in Heigerloch & Fratres conventum est super jure prædii cujusdam in Salfsteten, proprietate, nî fallor, Fratribus asserta.

Anno MCCCXXXVI. erectæ sunt Litteræ Conventionis & Concambii super molendino in Nievern inter Monachos & Conradum ab Enzberg de Hohenriedt, vi quarum Conradus X. solidos cum dimidio in annos singulos pendit. Actum Priore Marquardo.

Anno MCCCL. Henricus & Wilhelmus fratres Comites de Eberstein Reichenbacensibus concedunt Jus Patronatûs Ecclesiæ in Nagolt, cum incorporatione ad mensam Fratrum.

Anno MCCCLXXII. quo immediatum Monasterii regimen penes Henricum Guldin Priorem erat, Henricus Würth Scriba dictus obligat ad novennium prædium in Ergazingen, utrique parti quadraginta medimnos filiginis præstiturum.

Anno MCCCXCVIII. Lites super dimidio hæreditatis adeundæ in Civitate Horben si primò quidem per sententiam Judicum, mox ultronea conventionione sopitæ sunt inter Reichenbacenses, & Joannem de Dieffen.

Benzo Deufel, quocum anno MCD. super prædio Gottelsingano Fratres conveniant, anno MCDXXIII. fatetur, se bis per annum obligari, seu Priorem in Reichenbach, seu de ejus mandato quemcunque alium, hospitio excipere asymbolum, & gratuitò.

Anno MCDXXV. Reichenbacenses & Röhrhaldenses Eremitæ conventionem ineunt super annuo canone quinque maldrarum, seu medimnorum filiginis in Remingsheim.

Anno MCDLXXI. transgère Reichenbacenses amicè cum Wilhelmo Röder super dimidietate bonorum in Huvvenbach, sive Hubenbach, cujus loci prædia aliquot cum decimis in Cappel & Rudispach à Bernardo Ottone Friderich quadringentis quinquaginta florenis compararunt.

Anno MCDLXXIX. ortæ super decimis in agris, Mederach dictis, controversiæ inter Curatorem Ecclesiæ in Altheim, & Reichenbacenses denuò amicè compositæ fuerunt.

Simili compositione anno MCDLXXXIV. venis subditorum Monasterii in Hefelbach, Röth, & Schvvarzenberg, quas à Besenveldensibus nonnullis subibant, à Priore Nicolao Erchingero obviatum.

Annus sequens geminæ compositionis ferax fuit, primæ quidem inter Würtembergenses Comites Eberhardos Seniores & juniorem ex una, & altera ex parte inter Conventum ejusque subditos in Besenveldt, Mospach, & Röth: Alterius autem inter Præpositum Collegiætæ in Hermberg Melzonem Melvvis & Reichenbacenses super pago Hochdorff, in quo aliquot etiam subditos præfata Collegiata numerabat.

Transactioni alteri anno MCDXCI. occasionem dedere annui census Ecclesiæ in Dornstett & Monasterio Reichenbacensi pæne ex æquo dividendi.

Super aliis decimis in Ufvviler, vulgò *Schlüssel, Zehenden* anno MDXXIII. cum Præposito, Decano & Capitulo Spirensi conventum.

Anno MDLI. cum Reichenbacensibus incumberet obligatio, in recognitionem nescio cujus rei, quot annis unum pendendi accipitrem Comitibus in Hohenzolleren, actum inter utrosque, ut insolitum illud pensum alio quodam permutaretur, permittente Jodoco Nicolao Comite.

An æquè semper felices fuerint in finiendis Controversiis, quas ad forum contentiosum deducere oportuit, non facilè dixerim: Eas brevissimè attingemus ordine itidem chronologico.

Sub annum MCCCXXIII. Dragobetus Eques de Eglopstall tandem promittit, se nihil deinceps molestiæ Reichenbacensibus in perceptione decem solidorum Tubingen- sium, nî fallor, Judicis sententia adactus.

M

Vix

Vix aliter anno MCCCXXX. Waltherum Gansen, nisi via juris compulsum existimo, ut tandem reciperet, prædium suum in Gunderchingen sibi esse redimendum, nisi & usu & fructu ejus carere deinceps cuperet.

De controversia Monachorum cum Comitibus de Novo Eberstein hoc Capite inter Donationes dictum, uti etiam de alia cum Joanne de Dieffen, quas repetere Superfluè non libet.

Anno MCDXII. per Judicis sententiam evicta & Reichenbacensibus asserta est libertas prædiolum suum in Wittingen cuicumque conferendi: Novæ autem contentiones super ejusdem loci bonis cum Wernlino Hummel simili ratione sopitæ

Anno MCDLV. differebant inter sese Monachi, & Horbenfes super censu aut præstatione annua ex ædibus Reichenbacensium eo in oppido sitis.

Terminos pascuorum jurata testium depositione cogebantur sibi asserere anno MCDLXI.

Annus MCDLXX. duo nobis Notariorum Instrumenta suggerit, quorum primum vexas Württembergensium circa pratium in Neytlistreff, alterum jus pascui in pratis Monasterii spectabat. Utrobique testes in favorem Reichenbacensium dixere. Acta hæc sunt sub Priore Joanne de Münchingen.

Annum MCDLXXI. Prioratûs sui primum exordiri coactus est diem dicendo Dornstettenfisbus Joannes Mallinsheimer; Siquidem aliqui eorum vasalli feudum quoddam Monasterii indebitè divisum alienaverant, quod denique per Judicum sententiam in statum pristinum restituendum esse fuit pronuntiatum.

Anno MCDLXXIV. impetrata judicis sententia Fratres sibi decimas quasdam in Wiler vendicarunt, uti etiam bienniò post bona in Waldorff, & canonem annuum ex Mollendinis in Mülen, & agris quibusdam in Horb.

Anno MCDLXXVII. itidem controversiarum ferax, cum non nisi post lites canonem quemdam in Fischbach sibi asserere Monachi potuerint, quæ verò in Gunderchingen sui juris erant, anno durtaxat obtinuerint. Legimus itidem ad hunc annum, Joannem de Wangen Priorem in Reichenbach sese opposuisse pro virili sua cuidam Conrado Ungmach, qui feudum Prioratûs Wittendorffenfi Ecclesiæ oppignoraverat, & actorum rescissionem tandem impetrâsse.

De Controversia cum Curatoribus Ecclesiæ in Altheim ad annum hujus sæculi septuagesimum nonum in Conventionibus locuti jam sumus.

Anno MCDLXXX. Joannes Prior jura prædiorum in Nideracheren edicto judicis sibi asseri, & in charta conscribi curat.

Joannes Deufel de Gottelfingen, cum Reichenbacensium prædium pro octoginta florenis & annuo quatuor florenorum censu alteri cuidam oppignorâset, anno octogesimo secundo hujus sæculi factum rescindere jussus est à competente Judice.

Controversiæ Befenveldensi anni MCDLXXXII. in Conventionibus meminimus ad annum ejus sæculi octogessimam quartam, at contentiones bienniò antè exortas non nisi hoc elapso componi potuisse nondum diximus.

Anno MCDXCI. judicio Christophori Marchionis Badensis contra subditos ejusdem in Sulzbach firmatum est, jus pascuæ glandis, seu glandium tempore immittendi sues in sylvas Reichenbacensibus deberi.

Similiter cum anno MCDXCVII. Schernbacenses & Gottelbingenses pascua Reichenbacensibus interclusa, interdicitæque vellent, latâ geminâ sententiâ posterioribus vendicata sunt.

Anno MDLX. jus in Murga piscandi hamis, quod subditi hætenus prætendebant, usurpabantque, autoritate Christophori Marchionis Badensis ad certos terminos redactum fuit.

Anno MDLII. Frobenius Christophorus Comes de Zimmeren Rotvvilæ in Judicio Imperiali sententiam dixit pro Reichenbacensibus contra Gallum Schüz de Eittingen super prædio in Baiflingen.

Possimus hæc feuda, & beneficia à Reichenbacensibus aliis elocata, concessâque enumerare, at nullo ferè rei Litterariæ emolumento, itémque emptiones & venditiones complures, quæ tamen ad historiam parum facere videntur; Itaque brevem emptionum Catalogum dabimus, ad historiam horum temporum properantes.

Empta sunt MCCCIV. jura aliquot in Musbach, jus piscandi in Sulzau anno ejus sæculi VII. anno autem XXVIII. annui quinque medimni siliginis in Gottelfingen, census annui in Gunderchingen & Schiettingen numeratis viginti sex libris sextantium anno post quinquagesimum secundo, pro centum triginta libris domus cum horto in oppido Horb anno sexagesimo septimo, & extra oppidum prædium quoddam centum viginti septem libris, anno septuagesimo quarto viculus Rõth cum omni jure numeratis CCXX. libris. Renuntiante omni juri suo Wernhero de Befenveldt. anno octogesimo primo ab

Alber-

Alberto & Joanne de Auvv pagus Zeyersperg cum appertinentiis, datis in pretium septuaginta sextantium libris (fors prædium duntaxat scribendum fuerat) anno MCDX. coemptum sexaginta libris prædium in Ergazingen, anno hujus sæculi quinto supra vigesimum pro sexaginta florenis Rhenanis decimæ quædam vini in Horb, Decimæ autem vini in Wiler comparatæ anno quadragesimo secundo quadringentis florenis, & sequenti anno feudum unius agri in Sulzau. Anno quadragesimo quinto coempta Horbæ domus, aut veriùs pro alia meliore commutata numeratis centum septuaginta florenis, anno quinquagesimo quarto hypothecæ instar prædium quoddam in Nideracheren ad Reichenbacenses transit, donec illud Georgius de Schauenburg cum conjugè Catharina de Sickingen centum florenorum numeratione reluant: Anno septuagesimo primo Joannes Malinsheimer Prior Reichenbaci à Bernardo Ottone Friderich de Strafsburg complura prædia in Hugenschach solutis quadringentis quinquaginta florenis acquirit. Rursum anno ejus sæculi octogesimo tertio Fratres mutuos centum florenos, quos Præposito & Conventui Omnium Sanctorum in Hercynia Sylva concesserant, oppignorata quarta parte decimarum vini in Cappell in tuto locant, & Horbæ alias vini decimas à Joanne Strüchler octoginta quinque florenis comparant. Accessere anno octogesimo octavo decimæ majores in vino numeratis DLX. Rhenensibus florenis in dicto Cappell Priore Joanne Widelio de Gernspach, & anno quingentesimo supramillesimum pro octoginta Rhenanis à Jacobo de Ampringen quarta pars decimarum vini in Bühel & Lichenbach. Empta rursum anno MDXI. prædia quædam in Ylensperg, & coloni Rothenfes ab aliquo tempore aliis Dominis obligati anno ejus sæculi vigesimo nono redempti sunt. Quibus omnibus addi potest ad annum quadragesimum septimum dimidia domus torcularia cum ulla vinaria ab Andrea Faust in Alschvveyr comparata.

Contra vendidère quibuscunque demum ex causis anno MCCCLXX. Henrico Guldin Priore Sanctimonialibus in Engenthal annum quemdam canonem II. maldrarum filiginis, & bienniò post alienarunt prædium Horbense, dictum Waltheri Ruhingeri pro CIII. sextantium libris. Anno MCD. bonum quoddam in Uttingen Osvvaldo Im Thal Horbenfi sexaginta libris vaniit, & bienniò post domus Horbis cum horto CC. Rhenanis Joanni Ruhingen. Denique anno MDXXIII. cum pacto, reuisionis, aut jure retractus prædium quoddam in Röth consentiente Joanne Abbate Hirsaugiensi. (a)

Quæ deinceps Reichenbacensium historiam, & res gestas spectant, ferè sequentia sunt: Othmannus, Henricus, Bertholdus, & Wilhelmus Ebersteinii Comites volente Sigismundo Hirsaugiensi Abbate (b) Reichenbaci advocatiam & protectionem suscipiunt anno MCCCXXXIX. Nescio, an eodem anno, an ferius, Marquardo ab Ehingen quondam Priori pro alimentatione sua prædium in Sulzau Reubotus tum Prior cum Fratribus concesserit, hoc certum anno MCCCXLIX. charta idcirco conscripta confessum fuisse Marquardum, se prædium illud eum in finem ad vitæ dies tenere rediturum postliminiò ab obitu suo ad Monasterium. Anno ejus sæculi quinquagesimo Henricus & Wilhelmus Ebersteinii Comites jus præsentandi in Irnagoltt Monasterio cedunt. Anno MCCCLX Innocentius VI. P. M. Abbati in Alberispach committit, ut Reichenbacensium bona indebitè alienata auctoritate Apostolica Monasterio denuò vendicet. Trienniò post cum Reichenbacensium ædes in oppido Horb (an civium insolentiâ, an alia de causa incompertum) damnum passæ fuissent, ab ejus loci civibus centum triginta & una libræ pro earundem refarcitione numerantur. Anno MCDXXVII. Wolframus Mayser vir industrius, & rerum strenuus conservator libros censuales omnes renovari curavit, anno sequenti ad Hirsaugiensem clavum (c) admotus. Vel displicuit ea electio Reichenbacensibus, vel aliunde, quàm ex suo gremio Priorem sibi accersiri ægrius ferebant. Certè anno XXXII. ejus sæculi Fratres libertatem & independentiam ab Hirsaugia modis omnibus suspirarunt, constituto sibi viâ facti novo Priore, de quo Trithemius Chron. Hirsaug. Tomo II. pag. 386. ad hunc annum. Itaque cum Wolframus Abbas incassum alia tentasset, renitentes Basileam ad Generale Concilium evocavit, ubi Judicum Deputatorum sententiâ Abbas ita triumphavit, ut Prior deinceps semper ex Hirsaugia accersiri, hic ipse accepti & expensi rationem Abbati reddere, ipsique Novitii non nisi consulto Hirsaugiensi Abbate ad Ordinem admitti deberent. Decretum Judicum emanavit demum anno MCDXXXVI. Videbantur revera ipsi Advocati à Reichenbacensibus stare, donec de superioribus punctis Wolframus Abbas etiam cum Jacobo Marchione Badensi, & Bernardo Comite Ebersteinio anno trigesimo nono ejus sæculi conveniret. Nec sic tamen conquievère motus omnes; „Anno enim Wolframi Abbatis XIII. (verba sunt Trithemii Chron. Hirsaug Tom. II. ad annum MCDXLVI. pag. 415.) se Fratres Prioratus in Reichenbach denuò contra Wolframum Abbatem „Hirsaugiensem erexerunt in rebellionem - - sed per industriam Joannis Abbatis in Sel- „sa tunc Ordinis nostri Argentinæ Diocesis ad concordiam revocati sunt.„ Deinceps anno ejus sæculi LX. eligitur in Abbatem Hirsaugiensem Bernardus, (d) Monachum quondam Reichenbaci professus, sed amore strictioris disciplinæ in Hirsaugiam translatus.

Cùm interim Monachorum bonis plurima à Würtembergicis quotidie enascerentur incommoda, anno MCDLXIX. contentiones desuper exortæ inter Carolum Marchionem Badensem, & Comites Würtembergicos Ulricum & Eberhardum ita compositæ sunt, ut Marchio Baysbronnenses & Fünfbronnenses cum prædiis in Hochdorff modis omnibus se protecturum adpromitteret, modò æquali protectione Reichenbacum cum prædiis & pagis suis à Comitibus gauderet. Anno MCDLXXXIV. Georgius (e) Abbas Hirfaugiensis resignatus Reichenbaci sedem suam figit, volentibus ita Hirfaugiensibus infra biennium ibidem mortuus. Ex investitura cujusdam Georgii Würsten ad beneficium & Altare S. Antonii in Sacello suburbano B. V. M. Horbæ intelligimus jus præsentandi ad Reichenbacenses Monachos anno MDI. spectasse, eoque anno Constantiensi Episcopo Hugoni dictum Presbyterum præsentasse. Egerat tum Priorem Monasterii Joannes de Reitt, qui jurium ejus custos planè vigil, cùm XL. circiter floreni, ad exsolvenda quædam debita à Christophoro Marchione Badensi occasione dissidiorum cum fœderatis Helvetis contracta, exigenter, illos equidem numeravit, ita tamen, ut Marchio publicis tabulis contestaretur, ad ejusmodi præstationem Reichenbacenses nullo prorsus jure obligari: Factum id anno MDII. Abièrant interim viginti anni, & mox laudatus Marchio cum Bernardo Ebersteinio Comite, uterque Advocatiæ titulo, Constitutiones quasdam & ordinationes quasdam Reichenbacensibus præscripsere Priore Joanne Schult-hais sub annum MDXXII. Ad annum verò ejus sæculi LVII. cùm in Prioratu Valentinus ageret, Christophorus Würtembergiæ Dux cum Philiberto Badensi Marchione, & Wilhelmio Ebersteinio Comite Advocatis Reichenbacensium jura, pascua, agros, limites conscribi, renovarique fecit. Hæc pauca sunt, quæ toto hoc tempore circa Monasterium illud constat fuisse acta.

- (a) Joannes iste cognomento Hasmann de Calwe ultimus Abbatum Hirfaugiensium est, cujus Trithemius in Chronico meminit. Eligitur anno MDIII. secunda Augusti post Blasium vigesima secunda Julii defunctum.
- (b) Sigismundus in schismate contra Gerardum eligitur anno MCCCXXXVII. paulò post unanimiter receptus, præfuit annis XXIV.
- (c) Wolfframus Mayser Friderico Wifflinger anno MCDXXVIII. ad patres translato sufficitur, & præest annis pæne XXII, mortuus anno MCDXL.
- (d) Bernardus in locum Wolfframi electus præfuit annis XXII. De eo Trithemius Chron. Hirfaug. Tom. II. pag. 442. ita scribit: „Post prima litterarum rudimenta in Prioratu Hirfaugiensi Reichenbach Monachus factus est, & vitam laudabiliter continuavit, quam Regulæ S. P. N. Benedicti credidit esse conformem. Verùm posteaquam Wolfframus Abbas Regularem observantiam ad Hirfaugiam introduxit, Bernardus Monachus Reichenbach deferuit, & amore disciplinæ regularis ad Hirfaugiam venit. „
- (e) Georgius Bernardo successit anno MCDLXXXII. at post difficile regimen biennio post die XXIX. Septembris dignitate se abdicavit, reservata sibi, aut verius à Fratribus assignata, pensione annua. Sed cùm inter externos degere ille constitisset, per Hermannum S. Jacobi Moguntiaë Abbatem persuasus, ut reliquum vitæ Reichenbaci transigeret (Trith. Chron. Hirfaug. Tomo II. p. 250.) ibidem diem suum obiit die IV. Augusti anni MCDLXXXVI.

CAPUT VII.

Gesta circa Reichenbacum ab anno MDXC. ad MDCXXIX. referuntur.

Quam prospera hætenus Reichenbaco omnia accidisse visa sunt, tam deinceps diversa & adversa omnia, Religionis hostibus tantum ad se rapientibus brevissimo tempore, quantum per plura sæcula Fidelium beneficentia ad Cellam S. Gregorii contulerat, aut Fratrum congregaverat industria, irrecuperabili præterea animarum damno, quibus unà sola vera religio Catholica adempta est. Rem breviter enarro; Neque enim ambitiosus in malis sum, aut lacrymarum causas augere cupio. Pleraque verò alienis verbis dicam, ne quid affectui dedisse videar. Franciscus Petrus in Suevia Ecclesiastica pag. 705. de Prioratu Reichenbacensi ita differit ex Authore Documentorum redi-
viv.

viv. Monaster. Württemberg. Virginum fol. 271. „Hactenus Trithemius de sæpedito „Prioratu Monastico-Benedictino in Reichenbach, qui sub finem superioris sæculi ter- „ribiliter admodum infestatus, & ab hæreticis violenter fuit occupatus, prout simplici- „ter descriptum habetur in Documentis Monast. Württemberg. Virginum fol. 271. Narrat tum ipsissimis authoris verbis, Anno MDXCIII. Ludovico Württembergiæ Du- ce ex humanis sublato, cum nullum eo in Ducatu superesset Virorum aut Sanctimonia- lium claustrum, quod deinceps spoliaretur, Ducem Successorem Fridericum à pessimis- Consultoribus, Consiliariis suis, inductum fuisse, ut Reichenbacum extra Ducatum in- dubiè situm occuparet. Certè Præfecti Dornstettensis consilium disertè continebat, ut author ait, ex Dornstettensi Præfectura Baysbronn concubia nocte colligendos armato- rum ducentos, qui occupato Reichenbaco homagium à subditis exigerent Ducis nomine, interea aditus & vias omnes probè muniendas, ne subditis concurrendi, aut in arma sese colligendi facultas esset: Cautè tamen interea experiendum, quid Advocati Badensis, & Ebersteinius molirentur, neque defuturas in omnem eventum ex Dynastiis Alberspa- censi, Sulzoviensi, Dornstettensi, Dornhemiana, & Nagoltina mille quingentorum vi- rorum suppetias intra paucas horulas congregandas. Cautè explorandam adversæ par- tis intentionem, rem verò celerius conficiendam fore, quòd iis, qui ex adverso essent, tam promptè concurrere aut succurrere rei afflictæ vix liceret. Et quoniam Badensi aut Ebersteinio utilitatis parum proveniret ex eo Prioratu, agendum cum ipsis, aut exi- guum commodum pecuniis redimi patiantur.

Pessimum consilium anno MDXCV. effectui datum, ut idem Franciscus Patrus ex laudato Authore pergit. Die XXIV. Octobris Christianus Tolde ex Commissione Fri- derici cum Bernardo Grimmeiffen concubia nocte (numquid enim malè agentes lucem non odissent?) aliquot centenis peditibus, equitibusque stipatus adest cum bellico tor- mentorum apparatu, & occupato violenter Prioratu Conventuales æquè ac subditos sa- cramento Duci obligat, expulsisque qui illico Novitiis Priore autem Joanne Hygelio in fu- ga subsidium quærente Oeconomum ex secta Acatholicorum invitis ordinat. „Taliter „ergo (pergit folio 705. Author Sueviæ Ecclesiasticæ) Monasterium hoc Reichenba- „cense hostiliter expugnatum sub præpotenti manu & dominio hæreticorum, secundum „antiquum, seu priorem religiosæ disciplinæ statum & observantiam omnimodè defe- „cit, & quamvis, restitutio illius in integrum denuò faciendâ suis locis instantissimè qui- „dem - - fuerit expetita, sollicitata, ac etiam demandata, nunquam tamen ad realem „usque executionem illius, & effectum subsequutum, processit. „

Certè anno MDXCVI. die VII. Junii ad instantiam Prioris Joannis Rudolphus II. Imperator graves ad Fridericum Ducem Litteras dedit, hortatus ut Monasterium cum Priore suo in statum pristinum restitueret, quas Litteras & Franciscus Petrus loco cit. fol. 706. & Collector Documentorum Monast. Würtemb. pag. 272. in extenso exhi- bent: At incassum, Duce spolium opimum dimittere semper recusante. Quid verò alii Consiliarios Württembergensium super ea occupatione senserint, Collector Documen- torum pag. 279. & Franciscus Petrus fol. 707. recitatis eorundem verbis referunt, quæ ipse in vernacula exhibere non dubito: „Anno 1613. den 1. Martii schreiben an „H. Herrzogen Johann Friederich des Closters Reichenbach wegen die Württembergische „Râth folgender Gestalt zc. zc. Allein tragen wir nochmals vermög obangedeuter der „Kirchen-Râth unterthânigen einsältigen Bedenkens die Fürsorg: Weil solche Occupa- „tion des Closters Reichenbach von Ihro Fürstlichen Gn. hehgeliebten Herrn Vatteren, „Weiland Herzog Friederichen hochlöblicher Gedächtnus, einmahl erst neulicher Zeit, nem- „lich in Anno 1595. also lang nach aufgerichtetem Religions-Frieden, und deme nicht we- „niger zuwider eingenommen, und reformirt worden, es werden alle diejenige Prætextus, „so man ex parte Euer Fürstl. Gnaden prætendirt, wo man auf der anderen Seiten dise „Sachen strictè observiren wird, nicht haften mögen. „Pergit verò laudatus Franciscus Petrus: Cæterum plura de miserando id temporis statu Reichenbachi nobis haud „suppetunt, quàm quòd ab hæreticis de posthac constanter fuerit infestum, & primum „post annos triginta tres denuò restitutum teste Romano Hay in Horto Crusiano fol. „566. in pari materia taliter scribente: Decreto Ferdinandi II. Imperatoris restitutus „est Ordini S. Benedicti Prioratus Reichenbach, ad Abbatiam Hirtaugiensem spectans, „anno MDCXXXIX. triginta & amplius annis omnibus Monachis destitutus, Duce Wür- „tembergiæ Monasterium violenter occupante. „ Idem tamen locus denuò pace West- „phalica perditus, & Lutherani zatus anno MDCXLVIII. Hæc ibi.

Quærat fortè aliquis, quid, quantumque modernis Reichenbaci detentoribus vio- lenta illa occupatione accesserit? Huic respondere possumus, Repertorium jurium, bo- norum, atque Documentorum illius Monasterii, quod penes nos extat, huic quæstioni posse satisfacere; Est autem hujusmodi, ut primò longo ordine Registri instar loca omnia recenscat, in quibus juris, aut utilitatis aliquid Monachi quondam habuere, tum verò

singillatim enumeret, quid juris, vel quæ prædia in singulis locis Monasterio competant. Index sive Registrum ita habet:

Reichenbach
 Roth
 Ylensperg
 Hefelnbach
 Schernbach
 Ober Muspach
 Schwarzemberg
 Gunderichingen und Schiettingen
 Halb Hochdorff
 Achern
 Bùhell
 Hugenbach
 Thonbach
 Ettingen Uffwiler
 Sulzbach
 Horw
 Dornstetenn
 Befeveldt
 Müln
 Bach und Segmühlin
 Büttelbronn
 Gottelfingen
 Biltachingenn
 Waldtorff
 Alttheim
 Sultzauw
 Uttingen
 Remingsheim
 Nellingsheim
 Ditzingen
 Boiffingen
 Ergatzingen
 Ymmauw
 Wittingen
 Grünemetzstetten
 Wiler
 Uttenwiler
 Salfstetten
 Herschwiler
 Oberufflingen
 Fischpach.

Mox pagos post Reichenbacum *proprios* recensens, hos enumerat: Röth, Ylensperg, Hefelnbach, Schernbach, Obern Muspach, Schwarzemberg, adjecta Nota, pagos illos Reichenbaci *proprios* esse, & tum demum persequitur, quæ jura, quosque annuos census in reliquis locis Monasterium possideat, idque paulò post medium sæculi XVI. Ex quibus facilis omnino conjectura est, qualis tum status œconomicus Reichenbaci fuerit, aut quid quantumque emolumenti modernis detentoribus ejus occupatio attulerit, id quod quomodolibet ad historiam ejus Monasterii spectare nobis est visum.

CAPUT VIII.

Restitutio Reichenbaci, & Cæsarea ejusdem Administratio.

Annales MSS. Wiblingani Monasterii ad annum MDCXXVIII. §. II. num. II. & III. referunt, Ferdinandum II. Imperatorem ἐξουσίαζοντα decrevisse restitutionem bonorum Ecclesiasticorum, quæ post compositionem Passaviensem primùm in manus A catholicorum devenissent, id quod per Gottwicensem Abbatem in tempore Collegis suis per Sueviam esset denuntiatum, sic ut mense Decembri ejusdem anni Franciscus Vinearum, & Bartholomæus Ochsenhusii Abbates supplicem libellum pro patrimonio S. Benedicti sui instituti Sodalibus restituendo Imperatori obtulerint. Nec verò preces effectu prorsus caruere, cùm sequente anno Carolus Ludovicus Ernestus ex Comitibus

tibus de Sulz, & Conradus Hildebrand Jurium Doctor, & Consiliarius Imperialis Aulicus delecti sint, qui præter alia in specie Reichenbacense Monasterium auctoritate Cæsarea reitituerent Benedictinis. Accitus ergo Benedictus Rauch Wiblingæ professus, qui tum Wiblingæ Priorem egerat, & die V. Aprilis præstito à subditis Reichenbacensibus homagio Superior & Administrator Cæsareus in temporalibus & spiritualibus agnitus est. Quin non modò mense Octobri Episcopis quibusdam rescripsit Imperator, ut à sollicitandis pro se Monasteriis apud Summam Sedem desisterent verùm etiam apud Württembergicum institit, ne quibus vexis Reichenbacenses, aut liberum eorum Religionis exercitium molestare præsumeret, molestarive pateretur, denuntiandò Mense Septembri omnibus cujuscunque dignitatis, Fratrem Benedictum, eique adjunctos duos Monachos (erant ii PP. Albertus Gebhard, & Jacobus Werz ambo itidem Wiblingani) in specialem Cæsaream protectionem esse susceptos, in cujus rei signum Imperii Aquilam præforibus Monasterii voluisset affigi.

Quis verò elapso non integro biennio Reichenbaci status fuerit, Templum Honoris Wiblinganum Appendice III. ad sæculum VI. num. X. pag. 139. refert, subditos videlicet non semel ad præstandum novum Württembergico homagium adactos, hortatu tamen Administratoris ad annum usque MDCXXXI. in fidelitate perstitisse. Insolentissimum ad diem Januarii XVI. ejus anni factum quoddam eo loco ita refertur: „Præ-
„dalis manipulus (qualis, aut è quibus is compactus fuerit, ex contextu conjcere li-
„cet) hora noctis duodecima fores Monasterii invasit, præmissis quatuor muros con-
„scendentibus, qui vigilem vincirent, & stricto gladio ad silentium adigerent. Succes-
„sit adversariis ad vota negotium, unde portam violenter effringere, ad interiores Mo-
„nasterii januas accurrere, sclopeta in fenestras exonerare, obvia quæque diripere, non
„tam prædones, quam ipse Scultetus Reichenbacensis, qui se nefariæ cohorti junxe-
„rat, cœperunt. Quid ageret Benedictus hoc in acerbo articulo, non habuit, cum
„frustra Cæsaris indignationem obtenderet, nisi tragœdiæ cum suis spectatorem agere.
„Qua in depilatione præter vestes & lectisternia, parum licèt pecuniæ, equi, & qua-
„tuor Calices vesaniæ turbæ in prædam abiērunt: Benedictum & ejus Patres armis cru-
„delem in modum tursione plurima tractarunt, non absque vitæ periculo, & quidquid
„insolentiarum inciderat, in utensilia domestica effuderunt. Audiamus (pergit au-
„thor) ipsum Benedictum: Altero die, cum se latrones subduxissent, & ejusmodi in-
„vasiones plures timerem, concreditos mihi Patres Horbam dimisi, ego verò pro loci
„manutentione, & Catholicæ Religionis conservatione substi, & continua inter peri-
„cula octiduum transegi. „Perscripserat interea Administrator rem omnem Badenst
„Monasterii Advocato, à quo in nefarios inquisitum. „Elapso octiduo (prosequitur lo-
„co laudato Templum Honoris Wiblinganum) rediērunt Horbâ Conventuales sub spe
„quietis pristinae, sed oppositum evenit, ut suafu cum amicorum, tum ipsorum hostium,
„asylum repetere coacti sint, Administratore se ad Marchionem recipiente, eo fine,
„ut consilium, auxiliumque acciperet, deinde ut præsens periculum evitaret. Ne ve-
„ro Monasterium deseruisse videretur, in habitu coram Sculteto suo de non deferendo
„protestatus est, remque domesticam famulis commisit, pollicitus, se Deo volente
„proxima Dominica ad Divina celebranda certò certius affuturum. Nihilominus cum
„negotium tam celerem reditum non admitteret, P. Albertus noster pro Zelo suo re-
„meavit Reichenbacum inter momentanea quasi pericula, & aliquot diebus mansit, do-
„nec ingruentè novo, juratòque hoste sub noctem fugâ sibi consulere debuit, relicta in
„mensa protestatione, non se cedere Monasterio, sed vi expelli, tam fatali tempore,
„quo & ipsi subditi auxiliarem manum porrigere sub pœna capitis interdicebantur. Ac-
„cessit ad cæteras miseras aliquot subditorum infidelitas ex amicis in hostes mutatorum,
„ut de stabilitate, non nisi ineundo iniquissimas condiciones, nihil superfuert, reliquis
„Monasteriis communem ærumnarum aleam subeuntibus. „Haftenus ibi.

Fuere hæc veluti præambula, & velitationes, quas mox majora prælia exciperent. De iis ipse Benedictus die VII. Martii in suis ad Visitatores datis ita scribit: „Reveren-
„dissimi Patres, Amplissimi Præsules, Quanto conamine, & quàm importunis mediis
„Dux Würtbergiæ à subditis nostris homagium extorquere tentaverit, ex addito me-
„moriali intelligere poterunt. Restitimus, quantum potuimus, & nostro, & subdito-
„rum nomine quantum valuimus, nec prævaluimus tamen. Etsi enim vel inde scirem
„contra nitendum, quòd jussu vestro nec Badenst Marchioni jus territoriale Ducale con-
„cederetur, & propterea ab ipsius Marchionis vices agente, & Consiliariis effem mo-
„nitus, ut Würtbergicis conatibus hisce omni modo contrairem, viso tamen præsen-
„tissimo devastationis periculo, satis quoque notato discrimine, in quo nos ipsi quoque
„poneremur, si nullo prorsus modo se subditi Principi accommodarent, contra nescio
„quale juramentum cum conditionibus, limitationibus, protestationibus, atque excep-
„tionibus, à subditis verò communi consensu acceptatum, opponere me apertiùs alio-
„rum etiam consilio consultum non judicavi. - - Vestrum nunc erit, Reverendissimi

„ Patres, dijudicare, quid in tam gravi ac ferio negotio agendum? Nos pro captu nostro censemus, crimen læsæ Majestatis Cæsareæ à Commissario, & si eadem omnino quoad omnia in mandatis habuit, à Duce patratum, subditos Cæsari juratos ad inferioris Principis homagium compellendo, item tanta armatorum multitudine subditos ejus premendo, inducias, quas jure Gentium impetrare speraveramus, nec per abyssum misericordiæ Dei rogatas, concedendo, subditos extra territorium (in quod fortasse coacti consenserunt) in Freudenstatt revocando, ubi revera opprobrium facti vicinis suis palàm à multitudine ludibrio excepti sunt., Constat ex his homagium à Reichenbacensibus in Freudenstatt convocatis homagium armata vi fuisse extortum.

Neque his contenti Würtembergici anno MDCXXXII. mense Januario „in Reichenbach (verba sunt Annalium MSS. Wibling. ad hunc annum §. III. num. IV.) quod à nostris RR. PP. Benedicto tanquam Administratore, Jacobo, & Alberto tenebatur, irruptionem media nocte fecerunt, electo simul & Monasterio eos expellentes. P. Jacobus pede non modicum læsus cum P. Alberto in Horb (in ædibus videlicet Reichenbacensibus) salvati sunt., Eam in rem Templum Honoris Wiblinganum sæculi VI. Cap. X. num. V. ita habet: „Cum Reichenbacum Benedicti administratione floreret religione, pietate, & morum honestate, Würtembergenses hostes temerario ausu anno MDCXXXII. non tam in Monasterium, quam ipsum Benedictum irrumpunt, eique necem & cætera quæque intentant. Unde irruptione nocturna cum ejus personam unicè perquirerent, ille se è lecto, quo fessà diurno labore membra locarat, proripuit, solisque caligis & thorace (vestitus) nudipes furori cessit, & magnam noctis partem inter densas nives oberrans confecit, donec sylvas egressus aliqua in domo securus refederit. Interim P. Adalbertum & P. Jacobum utrumque nostrum deprehendunt, in quos furorem effunderent. Sed illi, nescio qua via, elapsi religiosum habitum plebejo amictu mutarunt, variis in locis asylum quærentes; Nullo tamen in vicinia reperto, primus Horbam, alter San. Gallum concessit, quos ipsemet Benedictus undique quæsitus, necessitate compulsus insecutus est. - - Sicque transacto exilii triennio pacem ubique proclamata supervixit, ubi ad dilectum Monasterium Reichenbacensè remeavit, festivis suorum applausibus exceptus. - - Quamprimum verò domum (Reichenbacum) appulit è tribulationum oceano, in id unicè incubuit, ut inprimis cultum Divinum denuo introduceret, corruptos, nonnihil belli calamitatibus mores plebis reformaret, eamque super petra Apostolicæ fidei solidaret. Hæc Templum Honoris.

Accidit reditus Benedicti anno MDCXXXV. quo ipso die XVII. Julii Wiblingæ Joannes Abbas ex peste diem suum clausit, successorem habiturus hunc ipsum Benedictum. Mense siquidem Augusto Petrus propè Constantiam electus in Abbatem, & XXVII. ejusdem confirmatus est. Cum verò aura Wiblingæ necdum satis salubris crederetur, Prioratum suum in Reichenbach revisit, & graviora pro temporis ratione negotia expedit, donec mense Octobri Wiblingam abiturus, muneris sui Vicarium P. Albertum Gebhard cum P. Jacobo Werz Reichenbaci dimitteret.

Anno MDCXXXVII. in Annalibus Wiblinganis §. II. num. II. legimus die XXVI. Januarii publicas Deo gratias actas fuisse ob Monasteriorum Würtembergicorum factam nuper unanimi Imperatoris & Electorum consensu pro sacris Ordinibus confirmationem. Dispositis verò æquè difficilibus Wiblingæ negotiis.

Anno MDCXXXVIII. Benedictus reliquum curarum dilecto sibi Reichenbaco impendit. „Vix autem (verba sunt Templi Honoris Wiblingani loco cit. num. VIII.) (rumor percrebuerat ad subditos, cum ad unum omnes, velut oviculæ ad pastorem, convolarunt, quibus ipse solemniter concione locutus adeò tenerè omnium animos penetravit, ut non esset, qui lacrymis non innataret. Concione peracta jussi extra Ecclesiam consistere, veluti parenti dilecto valedicerent, exeuntem læti simul & tristes excipiunt, manúsque sacratas cum porrigeret, lacrymis madefaciunt; Cùmque extrema verba audirent, in nescio quos ejulatus semet effundunt, orbari se pastore, destitui se patrè lamentabiliter ingeminant, sicque inter suspiria & lamentata à venerabili ejus intuitu avelluntur. Viros tamen in hospitium convocavit, prandium iis instruxit, parvumque tempus inter solatia traduxit. Cùm ecce tibi! insperatò nonnemo subditorum fanè fidelissimus præ foribus se insinuat, fugamque suadet, instare hostes, milites Weinmaricos, adventum Benedicti proditum, deque ejus vita conclamatum. Audiunt præsentem omnes, abitum urgent, & inter nova dolorum vulnera dilectum Patrem ad spatium unius horæ dimidiæ lacrymis prosequuntur. „Sic inter continuas vicissitudines miser Reichenbaci status fluctuabat, donec miseriarum oceano vix lapsò decennio mergeretur.

Abeundum interea fuit Benedicto ad castra Cæsareo-Bavarica, quibus volente Serenissimo Duce & Electore Maximiliano Vicarius Generalis Apostolicus datus est. Itaque

que Alberto Superiori & Vice-Administratori in Reichenbach, atque Jacobo Werz ejus loci œconomio anno MDCXLII. certa quædam Puncta in sua absentia probè custodienda præscribit, & in causis arduis ab Hirsaugiensis itidem restituti, aut Weingartensis Monasterii Abbatibus consilia sperare jubet.

Ergo ambo suo muneri strenuè incumbunt, eas tamen inter difficultates, quæ P. Alberto Superiori, etsi annis neutiquam gravi, supremum morbum & mortem attulere. Accidit ea Horbæ, quò è Reichenbaco in sella gestatoria jam graviter decumbens delatus est, ut Medico vicinior esset. Ibi ad ultimam luctam ritè munitus die VI. Decembris anni MDCXLVI. pientissimam animam efflavit, die octavo ejusdem mensis in Sacello B. V. M. ad Reichenbacensium ades pertinente ante gradus summi Altaris sepultus. Ejus corpus novenniò post, teste Templo Honoris Wiblingano, & Syngrapha Fratris Thaddæi laici Franciscani, qui præsens aderat, cum terra effoderetur, integrum repertum est, & incorruptum. In locum defuncti Reichenbaco præesse jussus deinceps fuit P. Ernestus Fabri, Prior quondam Wiblingæ domesticus, & demum à morte Benedicti Abbas.

CAPUT IX.

Religiosi è Reichenbaco, quod Acatholicis ceditur, expelluntur.

Implevit Ernestus Fabri munus seduli Superioris & Vice-Administratori, donec anno MDCXLVIII. per leges Compositionis Onabrugensis Prioratus ille Religiosis expulsi in manus Württembergensium denuò devenit. Egit equidem Benedictus modis omnibus, cum tam fatalem periodum incumbere suspicaretur, apud Electorem Bavarie, cui acceptissimus erat, ipsamque Cæsarem Ferdinandum III. quibus graves & supplices libellos obtulit, ostendens, jure Territorii, quod ex parte Badensis, & ex altera Ebersteinii Comitis esset, Würtbergicum perperam sibi Reichenbacum vindicare, præterea supra viginti momenta adjecit, quibus credebat Prioratum illum, etsi cætera Monasteria fatali illi necessitati subjacerent, fore eximendum. Verùm adversæ religionis Principibus pacis conditiones magis ferè imperantibus, quàm impetrantibus, cessere tandem inviti Catholici, ipsamque Reichenbacum Würtbergico cum cæteris tanto numero Monasteriis cessit. Factum denuò alienis verbis recitare lubet. Annales MSS. Wiblingani ad hunc annum §. III. num. XX. ita habent: „ R. P. Ernestus - - in ultima „ occupatione adeò constanter se gessit, ut immortalẽ inde sit adeptus laudem in Con- „ gregatione, & mercedem in Cœlesti Patria, tum temporis, quo Divina profanata, & „ quæ Dei sunt, in manus hæreticorum data, ut patebit ex litteris Benedicti Abbatis ad „ Abbatem Adelbergensem: Triste admodum est; ait, videre abominationem desolatio- „ nis tot celeberrimorum Monasteriorum, stantem in loco sacro Rom. Imp. Ecclesiæ „ Catholicæ in Germania, & simul fieri in derisum & opprobrium vicinis nostris, atque „ insuper per calumniam traduci, quasi nos ultro Monasteriis cessissemus. Conventua- „ lis meus P. Ernestus Fabri exul jam Prior Cellæ S. Georgii in Reichenbach cum suis „ adjunctis ita sese constanter attentatis exacti homagii à subditis, occupationis Mona- „ sterii, interdicti Exercitii Catholici opposuit, ut ex actis illius & dictis, quin etiam „ scriptis, nec Würtbergici, nec quispiam alius cum veritate aliud judicare, narrare, „ ac affirmare possit, quàm quòd totus coactus è Monasterio cum adjunctis Fratribus sese „ se in Conversione S. Pauli (anni MDCXLIX.) Horbam receperit, facta inprimis pro- „ testatione contra homagium publicè in Concione ultima (cum Auditorum animi & „ oculi in lacrymis natarent, & miserandum in modum gemitibus & ejulatu violentam à „ suis pastoribus separationem deplorarent) facta priùs monitione, ut attentissimè au- „ scultaretur, citatis ad summum ac Divinum Tribunal singulis ac universis, qui causam „ quomodocunque hujus miserandæ rei dedissent, relicta denique in Conclavi suo (id „ facturus in Templo super Altare, nisi XIV. jam integris diebus Templo exclusus fuisset) „ super mensam scripta, digna, ac seria protestatione, quæ adeò Ministrum Luthe- „ ranum, cum eam mox post abitum reperisset, offendit, ut in exilium jam euntem in- „ sequi voluerit; A quo tamen proposito à subditis prohibitus est, dicentibus, eum pro- „ testationem mirari non debere, quam oretenus coram Würtbergico Commissario „ absque rubore ediderit. Ergone ex hoc concludendum, nostrates ultro cessisse? Hæc Benedictus.

Prolixior verò essem, si ejusdem Abbatis egregiam adhortationem ad oves Reichenbaci desertas adscriberem, aut longissimam à plerisque Abbatibus subscriptam protestationem

nem aduersus illam Monasteriorum cessionem referrem. Ad historiam potius expulsionis Religioforum è Reichenbaco convertor, ipsius Ernesti verbis in Annalibus Wiblinganis ad annum MDCXLVIII. §. III. num. XXIV. recitandam ex Litteris ad Abbatem suum & Administratorem Benedictum datis: „O Altitudo! (inquit) Reverendissime Domine Præful, Væ belli secundum abiit, & ecce væ tertium desolationis Monasterii advenit! Septimus Angelus tubâ cecinit, & factæ sunt voces magnæ in hac valle dicentes: Factus est Prioratus hic Ducis Württembergiæ; ô dolor! quod futuram jam timuimus, id nono, & decimo hujus, pro dolor! evenit. Postridie Conceptionis B. V. IX. hujus ante meridiem, horâ circiter nonâ advenit D. Orthus Consiliarius Ducis Württembergiæ cum Mandato Cæsareo in Regali folio, insinuans, vel potius honestè jubens, ut vigore Conclusi, Pacis, & Mandati præsentis à Notario publico vidimati, intra triduum cum meis hinc discedere relictis documentis, convocatisque in posterum diem ad præstandum homagium subditis &c. Resumpsi argumentum totius propositionis, factaque nomine Principalium protestatione, in præsentia adhuc duorum Officialium Württembergensium spatium deliberandi super dando ulteriore responso petivi, & impetravi. Interim cum ad Cauponem abiisset, legi Mandatum Cæsareum, legi litteras alias à Commissariis in necessitate vocandis ad executionem ad Ducem datas; Cùmque adhibitis Confratribus & Officiali nihil suspectum reperissem, cedendumque majori vidissem, inducias, cum rursus advenissent, saltem trium dierum petivi, dum rem, quò deberet, perscriberem. Tum D. Consiliarius Orth præoccupans, quidquid sive Badena, sive à Cæsarea Majestate in particulari super hoc loco expectarem, totum frustra fore, sancta se fide obligavit, cum addito, Viennæ istarum rerum plurima illata fuisse, omnia tamen ad Compositionem pacis directâ, si vel in uno mutatio intercederet, talem fore consequentiam, pacem omnino perverfuram, hæc eorundem Ablegatum Viennæ scripserat. Ita video, Conclusio pacis est instar Evangelii his, quibus aliquid restituendum est. Multis deinde ultro citroque dictis, cum omnia pro hac vice frustra esse viderem, uti revera sunt, pro manutatione Loci, & plus incommodi quàm fructus tum nobis, tum subditis ex resistentia emerfurum advertens, facta rursus protestatione, in futurum profutura fortassis, rem quidem maximi momenti, quam tamen retinere non potui, transire permisi. Itaque X. hujus subditis pridie convocatis sub pœna capitis, ad præstandum homagium conventum est. Cæterum ne quid impingerent, ante præstitum homagium, tum Reverendissimæ Paternitati Vestræ nomine Cæsaris, tum Badensi adhuc obligatos se exceperant; Ad quod responsum, ab utrisque vigore pacis, & Cæsarei Mandati absolutos esse, & in hoc contra quoscunque defendendos à Duce suo Württembergico. Tum ratione Religionis petiverunt iisdem sumptibus sustentari duos Sacerdotes Catholicos, quibus aliàs Præcones Lutherani sustentandi essent, cum ipsi absque hoc medio libertatem Religionis non obtineant, quod mox rotundè negatum, idque vî conclusæ pacis &c. Deinde factò iterum Resumptibus Ducis: Et hoc negatum est cum indignatione, promissumque id unum, eos vî pacis non coactum iri, irent quò, & quoties vellent, ad publica Exercitia Religionis suæ &c. Sed ô Deus! quid fiet de senibus? de ægris, qui forsan ire non possunt? quid de innocenti & idèò deploranda juventute? Postquam itaque nihil effecerunt, & jam nihil nisi minas & pœnas superesse viderunt, inviti in Cauponæ consueto hypocautito homagium præstiterunt, & ut ipse quoque interesset, multis verbis tantum non coegerunt. Sed ne cooperari viderer, justè me excusavi. Omnibus perfectis cum omnem ulteriorem resistentiam frustra fore cererem, terminum manendi ulteriorem, & quidem ultra ferias Natalitias ad faciendam hic rem Divinam petivi, & impetravi. Itaque post elapsum terminum ante Calendas Januarii migrandum est: Quo animi sensu & effectu id futurum sit, jam nunc animabus miseris condolens animus præfagit. Interim curabimus, ut populus & confiteatur, & sacra Synaxi reficiatur, ambulétque in fortitudine Cibi illius usque ad montem Dei &c. Oremus pro servandis animabus, quæ nisi Exercitium publicum habeant, saltem in liberis amittentur. Qui sanguine suo pretioso redemit illos, servabit eosdem, & suggeret media. Utinam ego meo peccatoris sanguine præstare possem, ut servarentur; Nam compendiosiore via ad cælum non irem. Sed hæc in manu Dei sunt &c. Subjungit Annalium parens: *Hæc pro merito, & Divino spiritu, quo plenus erat, eloquentissimus Ernestus modò Prior, olim Abbas futurus.*

Cum verò ipsum abitum Ernesti ex Reichenbaco ex Litteris Benedicti Abbatis supra recitatis abunde colligere liceat, nec ambiamus antiquos renovare dolores, aut proluxa lamentorum & gemituum in bonorum Patrum discessu à subditis excussorum narratione lectori tædium facere, vela contrahimus, eosque, qui plura de Prioratu isthoc noverrint, obsecramus, ut defectum supplere velint, & errata indulgere.

DONA-

DONATIONES REICHENBACENSIS MONASTERII.

In Nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis &c.

Ego Willehelmus nullis meis meritis, sed sola Dei misericordia Hirsaugiensis cænobii Abbas notum esse desidero omnibus tam futuris, quàm præsentibus, quod quidam ingenuus Senior, Bern nomine, prædiolum suum in nigra sylva situm, in loco, qui à rivo, qui ibi Murgam influit, Reichenbach vocatur, Sancto Aurelio Hirsaugiæ in præsentia idoneorum testium in æternam hæreditatem tradidit, id unicè postulans, ut ibidem monasterium construi satagerem. Accepto igitur Communi concordique Seniorum nostrorum consilio, misimus fratres nostros Monachos tres & laicales quinque in idem prædiolum nemore densissimo hispidum, quatenus sylvâ erutâ, locoque perpurcato construerent monasterium Beato Gregorio &c.

Anno igitur Incarnationis Domini Millesimo octuagesimo Secundo indictione quinta circiter Idus Maii, cum venissent iidem fratres in prædictum locum haud paucis diebus pro Tugurio nuda fruebantur abiete. Horum autem unus vocabatur Ernest, vir probus, & Curialis, qui jam pridem se, suaque omnia nostræ dediderat obedientiæ, quem cum suis omnibus eidem loco in adiutorium concessimus. Exiit igitur idem Ernest loco, & fratribus Provisor, & quasi pater Secundus, qui ad extirpandam sylvam, ad purgandum locum, ad ædificandam cellam, ad construendas officinas, maximè suas ipse impensas dedit, & undequaque competenter acquisivit. Ejus ergo, parentumque ipsius sicut meam meorumque memoriam ibidem celebrem haberi dignum judicavi, libensque firmavi. Sanè positum est fundamentum ecclesiæ anno sequenti, & infra tres annos consumata est.

Anno igitur Incarnationis Domini Millesimo octogesimo quinto indictione octava, Decimo Kalend. octobris dedicata est ecclesia à Venerabili Geberhardo Constantiensis ecclesiæ Episcopo, qui tunc temporis in partibus theutonicis Legatus Apostolicus existit, ad laudem & gloriam Sanctæ, & individuæ Trinitatis & Beatæ Genetricis Dei Mariæ, & in honore eorum, quorum reliquiæ, vel nomina habentur in ea, sed præcipuè Beati Gregorii Papæ & Confessoris, contradens ei omnem decimationem circumjacentis vallis jure perpetuo. Ea die Supradictus Ernest dotavit eandem ecclesiam suo allodio, quod situm est in villa nomine Gysenheim, alio quoque in villa Gamerticheim sito. Ne igitur ordinem relationis nostræ dimittamus, ad plura ejusdem venerabilis viri Ernest beneficia reverenda veniamus. Hæc sunt, quæ ipse Ernest, & filii Sororis ejus, Folradus Ernest possederant. In villa Ysenheimb, & Gysenheimb juxta moguntiam prædia satis bona habuit, & aliud juxta Wornatiam in villa Heymertesheim non minus utile. Ipsum verò prædium in Heymertesheim dedit cuidam Wormaciensi civi Cononi nomine in legitimum concambium pro alio prædio in Ditzingi. Illud autem in Ysenheimb, & Gysenheimb, pro aliis duobus in Sultzowa, & in Immennowa cuidam Engelboldo libero homini de Elifapha tradidit. Hæc tria prædia de illis tribus Ernest videlicet, Folrado, & Ernest acquisita sunt. In Gamertincheimb emit quoddam prædium XXX. marcis, quod Sigebotoni de Roggesingen dedit, pro tribus hobis in Gottelbingen, & una in Endingin. Sunt & alia prædia, quæ per se, & per alios Dei Fideles huic ecclesiæ conquirit, quas postea plenius enarrare disposuimus. Igitur, quia necessitatis causâ ordinem narrationis nostræ paululum transgressi sumus, iterum nunc ad incepta redeamus. Ipsa die Dedicationis ecclesiæ Wern Miles de Hopsowa auxit dotem ecclesiæ donando partem suam in tertio à cella versus Septentrionem monte, Cujus medietatem ipse cum fore sua patris jure possidens, ea videlicet parte, ubi fons irriguus dulces emanat aquas, suam ut diximus, partem Sancto tribuit Gregorio. Auxit præter hæc dotem ecclesiæ in locis, quæ describi non incongruum videtur. Est sylva ex utraque parte Murgæ sita, & usque ad verticem utrorumque montium extensa, quæ à meridiana plaga in rivolo,

qui Holzbach dicitur, terminatur. Unde ex utraque parte præfati fluminis deorsum usque in Sulzebach protenditur, illic distenditur usque in summitatem utrorumque montium sinistrorsum tamen aliquantisper excrefcit. Habet quoque in Se stagnum, ex quo defluit Sebach, qui totum decursum suum in eodem complectitur prædio. Infra hanc sylvam in Murga continetur septum majorum piscium captioni aptum. Horum omnium medietate ecclesiam ipse dotavit &c.

Maritus verò Sororis ejusdem Volemar nomine reliquam medietatem pridem Beato Gregorio firma traditione donaverat &c.

Eodem ecclesiæ die dedicationis Beatrix nobilis, & proba matrona adauxit dotem donando viculum nomine Vilmödebach Winemamesba ædificiis tunc temporis destructum, sed ad XII. mansos computatum.

Eodem anno XII. Kalend: Martii quædam ingenua sæmina Trutlint per manum mariti sui tradidit Deo, ac Beato Gregorio coram fratribus ibidem ad laudem Dei congregatis nec non & aliis testibus idoneis unum Servientem Wernherum nomine cum prædio suo & beneficio, quod utrumque in villa Dagelningen possederat, pro animabus suorum, & maximè pro anima germani sui Hartrudi, qui eodem die in cella eadem Sepultus est, qui etiam, ut hæc traditio fieret, dum adhuc viveret, exoptaverat.

Eodem anno quarto jds Martii in ipsa scilicet Beatissimi Gregorii festivitate quidam liberi homines Wäzelin, filius Mangolt tradiderunt præfata ecclesiæ prædium suum juxta Dombach situm partim ad usum prati ex cultum, partim adhuc sylva confitum. Huic traditioni adfuerunt testes Bertholdus de Eberstein, & duo filii ejus Berthold, & Eberhard, & Bobo de Vüeningen, & Rudolf de Salestetin, & alii quàm plures idonei.

In crastino vero idem tertio jds Martii quidam generosus juvenis nomine, Odalricus cum felici devotione tradidit Beato Gregorio duos mansos in Marcha Sconenbeus fitos cum Sex mancipiis. Hæc traditio nihilominus facta est in præsentia prædictorum testium &c.

Eodem anno Otwin quidam de familia Sancti Aurelii quinto jds Aprilis tradidit Beato Gregorio tres jurnales in Aetheimb Sitos in præsentia Adelberti Advocati, & Bern & filii ejus Bern: qui iterum omnes testes adfuerunt traditioni aliæ sub eodem die factæ, quam quidam non minimæ libertatis fecit Mangolt nomine de Linstetin offerens Deo ac Beato Gregorio dimidium aquaticum Septum, & aliud circumcæcens prædium, quod ipse in Grafenowa possederat cum monte qui Schwarzenberg dicitur. Quod comes Fridericus de Zolra voluit injusta dominicatione auferre à famulis Sancti Gregorii. Sed Harnidus frater prædicti Manegoldi in placito, quod erat Ofsirdingen coram advocato Godofrido Palatino comiti contra eundem fratrem comitem justè Sancto Gregorio obtinuit coram multis & idoneis testibus. Iterum Henricus de Altensteiga ex familia Odalrici comitis injusta usurpatione prædictum prædium invasit, sed Birhtelo filius prædicti H. de Linstetin Sancto Gregorio justè obtinuit in eodem prædio Grafenowa coram Palatino comite, & aliis pluribus testibus.

Post hanc donationem Bucharodus quidam ingenuus de Jurenberg allodium, quod Serviens ejus Burhardus in villis Gurderichingen & Stietingen hæreditario jure possederat Beato Gregorio totum donare, ipsoqui possederat unicè petente decrevit. Sed quia aliqua causa præpeditus ipse ad cellam venire non potuit, ubi traditio fieri debuit idem Burhardus simul cum uxore sua Machilda XI. Kalend. Febr. cuidam militi libero homini Alberico nomine supra dictum prædium in proprietatem dedit per fidem, rogans eum per eandem, ut ipse illud Deo, ac Beato Gregorio in cella sita juxta flumen Murgam in sylva nigra contraderet. Isti sunt autem testes in quorum præsentia - prænominatus Capitaneus prætitulatum allodium dedit Alberico.

Benhtolfus ingenuus homo de Stauffenberg, Waltherus Deabbanwilare, Gerolt, & frater ejus de Stercingen, Hartbrecht de Cimberen, frater supra dicti Alberici. Hic igitur Albericus perfecit rogatam traditionem ejusdem predii in præfata cella Sancti Gregorii super altare ipsius VIII. Kal. Februarii in præsentia comitis Henrici Tuingen, & Rudolphi de lato lapide, & Alberici de Sleichdorf, & aliorum æquè liberorum hominum, videlicet Reginboldi, Iringi, Sigeboldi, Gerrici, & Wolfgeri, qui tres postremi fuerunt de Gûnderichingen, ubi idem prædium ex Majori parte situm est. Acta est autem traditio hæc anno Dominicæ Incarnationis MLXXXVIII. Indictione XI.

Anno Dominicæ Incarnationis MLXXXVIII. Indictione XI. octavo Kal. Januarii Gisela Ancilla Sancti Aurelii dedit Beato Gregorio de proprietate sua, quam possedit in Altheimb VI. jurnales & unum pratium ad duas Carratas feni in præsentia Henrici comitis de Tuingen, & militum Herhardi, & Thodorici.

Anno Incarnationis Domini millesimo octogesimo Septimo indictione decima octav. Kalend. April. Reginboldus liber homo cum uxore sua Bertha dedit Deo ac Beato Gregorio in æternam proprietatem prædiolum suum, unum videlicet mansum, quem hæreditario jure possederat in villa nomine Utingen astante frequentia populi, qui ea die ob festum

festum coenæ five annunciationis Domini convenerat. Altera die scilicet Septim Kal. Aprilis Waltherus ingenuus miles Deo ac Beato Gregorio dedit in perpetuam proprietatem dimidiam partem montis, quem communem habuerat in proprietate cum fratre suo Rudolpho de Haldewanc, qui eodem anno Sexto Kalend. Decemb. ejusdem montis alteram partem supra dicto Sancto tradidit in eodem loco, quo ejus frater omnino similiter, ut ejus frater. Situs est autem idem mons juxta cellam collateralis scilicet monti, qui pertinet Sanctæ Mariæ, & à Septentrione stat proximus cellæ &c.

Eodem anno Wielandus liber homo de Altheim in eadem villa tradidit Sancto Gregorio tria jugera, Ipso die, quo ejus Consobrinus Adeloft eidem Sancto dederat partem quæ sibi pertinuit in monte quem communi ditione cum aliis V. possederat, qui omnes eidem Sancto Gregorio suas partes prius contradiderant. Hæc autem sunt nomina eorum Wielant Senior, & filius ejus Burchart, Adeloft, & frater Wern omnes liberi, & duæ Sorores Irmingart & Gisela ancillæ Sancti Aurelii. Situs autem est mons idem quartus à cella versus Septentrionem.

Eodem anno Tertio idus Aprilis Wernherus miles dedit Sancto Gregorio quandam pratensem planitiem sitam super montem à cella tertium versus Septentrionem, & habet terminum ab occidente ipsum montis desurfum: ab oriente verò viam, quæ ducit per sylvam. Porro à meridie terminatur ad lapidem, qui vocatur prati arbor. A Septentrione autem finit in via quæ à communi via sursum ascendit, ad murgam deorsum. Denique ipsum montem jam pridem dederant eidem Sancto Gregorio Dux Bertholfus junior, & milites duo Wern; & Volcmar, qui eum communi proprietate possederat.

Eodem anno Irinc liber homo tradidit Beato Gregorio in marca, quæ vocatur Caminata duodecim jugera agri, & modicum prati, scilicet ad unam Carratam fani. Hi affuerunt testes liberi homines Gefello, Betzemann, Abbo, & alius Abbo &c. Omnes in Christo fideles nosse cupimus, quòd Bobo vir probus Generosus prædium suum situm in villa Gunderichingen totum dedit Sancto Gregorio, ea qua id ipse possederat proprietate, excepto uno manso, cum quo campfit à Domino Abbate Willehelmo, aliud situm in villa Vueningen, ubi idem Bobo habitavit: eundem autem mansum qui exceptus ad Sancti Aurelii ditionem pertinuit, Dominus Abbas Willehelmus in præsentiarum Beato Gregorio concessit. Hanc igitur traditionem fecit prædictus Bobo in cella Sancti Gregorii sita juxta Murgam, in sylva, quæ vocatur nigra in præsentia Domini Abbatis Willehelmi, & trium comitum, videlicet Henrici de Tuingen, in cujus comitatu idem prædium situm est, & fratris ejus Hugonis, & Hermanni eorundem materteræ filii. Præter hos affuerunt & alii viri ingenui scilicet Adelbertus Advocatus, Bern, & filius ejus Bern, Adelbertus Hartnit, Rodolphus de lato lapide, Albericus Theodericus. Facta est autem ipsa traditio anno Incarnationis Domini millesimo octogesimo septimo indictione XI. Kal. August.

Hic descripta sunt propriè prædia, quæ Dominus Abbas Wilhelmus Sancto Gregorio concessit.

Diemarum quidam Capitaneus de Dryvels veniens Hyrsaugiam ad conversionem, dedit eidem ecclesiæ prædia sua in Oberencheim XII. hobas cum vineto in Ozenhausen octo hobas, & ad Vinckenbere quod ibi habuit.

Erchenbertus Rotingen dedit Hirsfaugiensi ecclesiæ duas partes in Hufen, ecclesiam ex integro, & dotalem mansum cum omni jure & ad Hufelinhart duas hobas.

Comes Alewicus de Sulza, & frater Ejus Herimannus dederunt Hyrsaugiæ in Nieverum quod ibi habuerunt, idem partem ecclesiæ, & tres hobas.

Comes Burchardus de Staufenberg dedit in eodem loco tres hobas. Cono de Tahenstein dedit juxta oberencheim tria loca Hyrsaugiensi ecclesiæ, videlicet Morterstal, & ad Catzenbach duas hobas, & ad Bienenheim duas hobas cum piscatione satis utiles. Dominus Geberhardus Abbas noviter ad conversionem veniens cum fratre Egenone dedit in Owa, & Atenherde juxta renum duo prædia Hyrsaugiensi ecclesiæ, quæ postea in Concambium data sunt pro Sex hobis in Gotelibingen &c.

Tres germani fratres Adelbertus, Wimarum, Luitpertus de Yfoltshufen dederunt in eodem loco prædium suum Hyrsaugiæ quod postea in Concambium pro alio in Argozingen sito datum est. Quidam Clericus de Stophilm Rotman nomine dedit Sancto Aurelio Hyrsaugiæ quoddam prædium in Hericheswilare, cum quo Abbas Wilhelmus dotavit ecclesiam Sancti Gregorii. Ipso die dedicationis euis dedit etiam Hobam in Viskinm. Hæc omnia piæ memoriæ Dominus Wilhelmus Abbas Sancto Gregorio & Fratribus Domino Servientibus ad subsidium concessit.

Hæc autem Dominus Gebhardus Abbas Sancto Gregorio concessit.

Comes Burchardus de Stofenberg, & frater ejus Bertholdus dederunt Sancto Petro Hirfaugiæ non modicam partem vinearum in Endingen, idem ad decem carratas Supputatam.

Gozzolt de Bilderhusen dedit Sancto Petro Hirfaugiæ in Argozingen quatuor hobas, & in Vasburwilare unum molendinum.

Hæc tria Dominus Abbas Gebehardus Sancto Gregorio concessit &c.

Quidam Hecel Serviens Sophiæ de Molehusen dedit Sancto Gregorio tres hobas in Hohenstat.

Quidam Ger cliens Folmari de Niwenburg cum fratribus suis dedit Sancto Gregorio unum jugerum vinearum in eadem villa Hohenstat.

In eadem villa emptum est prædium à Bertholdo de Botenheimb bono Caballo, & datum est Sancto Gregorio.

Præfatus Hecel dedit Sancto Gregorio in Sachsenheim quinque hobas.

Habemus etiam in proxima villa ejusdem nominis Sachsenheim quatuor hobas, & dimidiam emptas XIII. Marcis à nostro Seniore Ernest ab Osterhilde vidua cujusdam Ernestonis de Stocheim. Easdem etiam manas dederunt Machilt quædam matrona de Ravengerespurg, & alia mulier Ênzela nomine.

Prædicta etiam Machilt dedit Sancto Gregorio hobam in Gebersheimb; dedit etiam pro agro quodam in Dizingin Viginti Solidos monetæ Ulmenfis &c.

Quædam Venerabilis matrona nomine Sophia de Molehusen cum filio suo Berlaho dedit Sancto Gregorio tres hobas in Muthaha, & in Ulvenesheim octo jugera vinearum, & aliquantum agri.

Comes Luitolfus de Achelm dedit Sancto Gregorio hobam unam in Remmingesheimb juxta Necker fluvium.

Adalheidis vidua Heinrici comitis de Tovvingen dedit Sancto Gregorio hobas tres in Sindelingen, & dimidiam ecclesiam in Niferon juxta Enze fluvium &c.

Udalricus quidam liber homo de Waldaha dedit Sancto Gregorio curtem unam, & hobam in eodem loco.

Annò Incarnationis Dominicæ millesimò primò obeunte Beatæ memoriæ Willehelmo Abbate Hyrfaugiensi Dominus Geberhardus æquè memorabilis illi successit in regimine canobiali; Cujus nutu, & patratu confirmata sunt & aucta quælibet ab Antecessore ipsius bene acta fuerant & instituta, sub quo ille Ernst, qui in construendo Beati Gregorii canobio prioris Abbatis Collaborator extitit, & Adjutor, omnia quæ habere potuit ad eundem locum coram idoneis testibus hæreditario jure contradidit, sive quæ antea tradiderat confirmavit, petens ab eodem Domino Abbate Geberhardo, & clementia ipsius obtinens, ut hæc ita scriberentur. Quæ sunt autem, quæ eidem loco ab ipso sunt collata, vel ejus industriâ cum auxilio bonorum fidelium aquisita, breviter hic commemoretur. Est enim prædium in villa Gotelubinga situm, aliud in villa Hirslanda similiter in Dizinga, atque Sulzowa in Immenowa quoque, sed & in Gamertinga fere quatuor hobæ, & unam hobam vinearum in Endingen, sed illud prædium, quod in Hirslanda situm est & in Dizinga, & illas fere quatuor hobas in Gamertinga cum auxilio bonorum fidelium idem Ernest comparavit. Cætera omnia suis prædiis ipse mutuavit, & sic ad eundem locum delegavit, ex quibus illud prædium, quod in Immenowa habuit tali sub conditione dedit, ut hoc pertineat ad obedientiam elemosinarii: & ille ex hoc tribus anni temporibus fratribus constitutum pro charitate impendat servitium. Idem ad anniversarium ejusdem Ernestonis similiter Patris & Matris ejus. In anniversario autem ejus datur ab Elemosinario mensura frumenti, quæ nostra lingua Malter dicitur, ut inde triginta panes fiant, & ex his tredecim totidem pauperibus cum edulio carnis aut piscium, sive ovorum, aut casei erogentur: addito etiam vini poculo, & post refectio-nem vini cuique eorundem pauperum unus denarius tribuatur. Reliqui verò panes cum pulmento, quale tunc haberi potest, & cum potu consuetudinario aliis distribuuntur pauperibus. Sed in oratione, quæ facienda est pares erimus ego Abbas Wihlelmus & idem Ernest, scilicet ut die anniversario nostro missam unam pro nobis cantent singuli Presbyteri. Cæterum Fratrum quilibet psalmos quinquaginta, aut orationem domini cam id est Pater noster totiens peroret, præterea, quæ communiter in vigilia & missa cum signorum pulsatione agenda est oratio. Quod in refectorio Superfuerit, Elemosinarius accipit. Infra collationem ab elemosinario potus fratribus datur de vino. Sed in anniversario Domini Willehelmi à Cellerario. Charitatem autem in refectorio fratribus Elemosinarius aut per se debet impendere, aut Cellerario repræsentabit duas Maltheras frumenti, & Amam vini Spirensis mensuræ, ac solidos sex, ipsos quoque solidos dabit

dabit ante quatuordecim dies anniversarii, frumentum vero ante unam Hebdomadam: vinum autem ipsa die, cum ipsius fuerit anniversarius, simul cum ea agitur memoria Hildegarte ejus quondam conjugis. Similiter agatur memoria Patris & Matris ejus cum compulsionem, vigiliis, & missis, & simili in refectorio charitate. Placuit dein, & visum est Fratribus nostris, ut anniversus Domini Wihlehelmi Abbatis dies tam ab ipsis, quam à posteris ipsorum memorialis habeatur, tum ob amoris illius venerationem, tum ideo, quod ipse canobii hujus constructor sit primus. Annuentibus igitur cunctis, statutum est, ut adminiculantibus obedientiaris nostris eadem die cunctis fratribus interioribus, & exterioribus ob amorem ejusdem pii Patris caritas impenderetur. Hæc autem sunt, quæ singuli dabunt. Prior dabit amam vini Spirensis mensuræ, & malter ac dimidium frumenti. Præpositus Solidum unum. Camerarius unum, Cellerarius unum, custos ecclesiæ unum, & Elemosinarius unum, exceptis duodecim nummis totidem pauperibus deputatis. Hoc etiam decrevit Dominus Abbas Bruno, ut quidquid eadem die fratribus in refectorio consuetudinaliter superfuerit, ad Elemosinam detur, ideo quia nummi non decimantur. Singuli quoque præfatos solidos ante quatuordecim dies Cellerario dabunt, & frumentum ante septem dies: vinum quoque ipsa die. Frumentum quoque illud de quo triginta panes pauperibus parantur, de fratrum Granatorio dabitur. Cæterum omnia facimus in Orationibus & Elemosinis sicut in anniversario Domini Ernestonis præscriptum est.

In Dizingen quatuor hobæ, quatuordecim Marcis emptæ sunt, quas dedit Nanno Wormaciensis civis pro filia sua Goda &c. Notum esse Cupimus Domino Nostro Jesu Christo famulantibus, qualiter Machilt de Sunthosin prædium quod est situm in Hirslandin & Hosin cum omnibus appendiciis vendiderit sæpe dicto famulo Dei Ernest ob centum manas argenti cum consilio, & viginti marcarum subsidio Hardwici Magdaburgensis venerabilis Archi-Episcopi pro sustentatione Monachorum, aliorumque Deo famulantium in cella Sancti Gregorii. Huic causæ præfuit idem præmemoratus Archi-Episcopus H. cæterique plures interfuerunt, scilicet Herimannus Magdaburgensis urbis Præfectus, & Palatinus comes Fridericus, & Sigeloch, pluribus Saxonum, Swevorum, Bavariorum, & Francorum adjunctis. Neque hoc semel fecisse sufficere credimus, nisi iterum id in Giberhstein innovaretur pluribus testimoniis adhibitis. Deinde in Herphesfurt Filiis prædictæ matronæ secundum jus id ex omni parte confirmantibus. Deinde filius ejusdem nomine Bunhardus legitimus Successor Matris suæ hæreditatis tradidit hoc idem prædium ex petitione Ernestonis consensuque omnium cohæredium suorum cuidam nobili Sweveno Bertholdo de Sparewarefke, ut potius per illius manum illud prædium offeretur Sancto Gregorio, quam per manum Ernest, qui jam armis & mundo, pro Christo renuntiaverat. Postea verò in quarto anno ex relatione aliquorum agnovit hoc Ernest, quod prædicta matrona murmuraret, sibi adhuc aliquid defore de promissa pecunia, sed ille Ernest labore invictus iterum rediit Saxoniam, & in præsentia H. Archi-Episcopi & H. fratris ejus & Hedenrici militis ipsius. aliorumque ministerialium militum ejus, & Theodorici comitis de Hara, multorumque suorum, tot & tanta huic matronæ suisque filiis contulit, donec prædictum prædium omni mala calliditate submersa legitimè stabiliretur Sancti Gregorii canobio. Huic negotio interfuit Sigeloch, & Henricus, Fridehelm, & Winehart. Miles Fridehelmi, Adelbertus, & Burchaddus Milites Archi-Episcopi. Ad hos istos novissimos testes idoneos esse æstimati sumus, quia franci fuerunt: maximè quod prædictum prædium in terra francorum situm est, & prænominata matrona cum suis cohæredibus francorum lege regenda atque coerenda est. Denique sicut dictum est, prædictum prædium centum marcis est emptum, quarum viginti Hardwicus Magadburgensis Archiepiscopus Sedaturum sponndit. Dominus Ceizolfus Magociensis Decanus, qui & alia multa beneficia nobis contulit in eadem emptione triginta marcas dedit. Drutwinus Wormaciensis civis viginti marcas dedit. Henricus Magdaburgensis Vice Dominus decem dedit marcas. Gerlahus de Malbotesheim duas hobas Sancto Gregorio dederat, quæ per se decem marcis venditæ in ejus prædii emptionem cesserunt. Insuper aliorum fidelium oblationes, quorum nomina in libro vitæ scripta sunt in eodem prædio datæ sunt. Post hæc autem omnia Dominus Sigebertus Filius ejus junior conquestus est coram Rege Lothario apud urbem Wirceburc, delegationem illam esse injustam à Matre & Fratre factam. Cui post hæc dederunt Provisores hujus loci Triginta marcas argenti. Qui & ipse in Spirensi urbe coram Imperatore Lothario, & aliis Principibus delegavit in manus Waltheri de Rotenburc ut ipse offerret Sancto Gregorio. Ad hoc Soror ejusdem Sigeberti & filius ejus Gerungus nomine tradiderunt supra dictum prædium Sancto Gregorio in manus Odalrici Abbatis de Cella Domini Pauline.

In Sulza juxta WORMATIAM habemus quatuor hobas arabiles terræ, & Sex jugera, & quartam partem jugeri, & undecim jugera vinearum, & quartam partem jugeri, & de prato quartam, & duas curtes. Ex his quidam Cono de Heppheinheim Cliens Ezzonis de Steinheim dedit Sancto Gregorio ibidem curtem unam, & duas hobas, & septem jüge-

jugera agri, & duo jugera vinearum, in qua donatione quidam Landegerus de Tila dedit viginti octo marcas præfato Ezzoni ut ipse hanc deditioem firmaret.

Hartwidus quidam liber homo civis ejusdem loci dedit Sancto Gregorio ibidem curtam unam, & hobam integram cum quinque jugeribus vinearum. Quartam hobam emerunt tres Christi fideles quindecim marcis. Ex quibus quædam Matrona de Wormacia nomine Razwib dedit decem. Humbertus de Albesheim dedit quatuor, & Erchenbertus de Guntheim dedit unam. Gilolfus de Breitenowen dedit Sancto Gregorio in Niferon juxta Waldaha tres hobas.

Wernherus de Tagelfingen, & frater ejus Walto clientes Ludewici de Spizenberg dederunt Sancto Gregorio tres hobas in Raggefingen.

Bertholdus Dux Senior Sancto Gregorio Hertingesberg dedit montem in dedicatione ecclesiæ.

Bertholdus autem junior dedit Hugewartia.

Hugo de Salettetin, & Pater ejus Waltherus, & Patruus ejus Rodolphus Sancto dederunt Gregorio montem, & quoddam pratum in Romanesbach &c.

Rodolphus quidam liber homo de Haldewanc dedit Sancto Gregorio ante constructionem hujus cænobii supra montem, qui vocatur Howeberg totum prædium suum, quod ibidem habuit usque ad Wifebom. Dedit etiam reliquias Sanctorum Martyrum Fabiani, & Sebastiani, & aliorum Sanctorum &c.

Ex alia parte Murgæ inter duos rivulos Eiterbac, & Egenbach in monte, qui ab eodem rivulo Engenberc nomen sortitus est, est locus, in quo curtem adalenda pecora nostra quondam fecimus, quem totum usque ad Snesleiph emerunt duo homines Wacelinus, & Drutwinus erga ruricolos illos in Dornstetin &c.

Inter Domhach, & Eiterbach situs est mons, in quo nunc pratum habemus, quem emit quædam mulier Rechilt nomine mater Antwarti & Hartmanni erga duos liberos homines Luizmann fidelis, & Ogger marca una.

Albertus filius Gunzelini de Hodorf juxta Sneite dedit Sancto Gregorio inter Enfingerbrunnen & Tombach usque ad Snesleiph totum, quod habuit in monte, qui rinca vocatur, & infra montem in pratis, ubi etiam quondam Curtem habuimus ad alenda pecora &c.

Burchardus Filius Radebotonis dedit Sancto Gregorio quinque hobas in duabus villis Sitas, Gamertinheim videlicet, & Urlufheim. Postea idem Radeboto Pater Burchardi, & frater ejus Lutfridus, nec non ipsemet Burchardus dederunt prædium suum in Visbach Sancto Gregorio, & frater ejusdem Burchardi præfatus Lutfridus eo tempore partem suam in prædio ad Gamertinheim in sua habuit potestate, quam partem provifores hujus cænobii ab eodem Lutfrido emerunt octodecim manis: & sic idem prædium ex integro delegatum est Sancto Gregorio.

In ipsa villa Gamertinheim emit quædam matrona nomine Luditha cum filio suo Rodolffo hobam unam, dantes quatuor marcas & dimidiam Hermannno de Wirceburg, & eandem tradiderunt Sancto Gregorio &c.

Item in eadem villa Provifores hujus loci emerunt hobam unam pro duabus marcis & dimidia ab Heinricho de Bünnenheim.

Adhuc in ipsa villa Gamertinheim sunt tres urnales, & dimidius vinearum, quas vineas emerunt Dominus Geberhardus Abbas, & Ernest Senior noster cum una hoba ad Glatebach & quatuor marcis. Marcas dedit Abbas Geberhard, & hobam Ernest. Sicque ipsæ vineæ Sancto Gregorio sunt traditæ.

Hartmot quidam de Gamertenheim dimisit prædium suum quod habuit in eadem villa fratri Sigeloch in vadimonio viginti quinque marcarum, ipsumque delegavit duobus liberis viris Henrico videlicet de Bümenheim, & Willelmo de Hessenheim, ut ipse id Sancto Gregorio delegaret, si præfatam pecuniam ante obitum suum non redderet. Post obitum autem ejus hæres ipsius idem prædium dedit Sancto Gregorio. Cui datæ sunt Sex marcæ, quas dedit Dominus Meginhardus Clericus.

Manegoldus quidam miles de Luitbach in eadem villa Gamertinga & in Megenbotesheim dedit Sancto Gregorio prædia sua, quæ habuit cum mancipiis omni jure proprietatis. Hanc traditionem delegavit primum coram comiti Herimanno & fratre ejus Alewico de Sulza, & alii multi testes interfuerunt, post obitum autem ejusdem Domini Manegolt Heinrichus Clericus frater ejus de Owa firmavit Sancto Gregorio eadem prædia, nec non & duæ Sorores eorum. Sed Guntramus nepos ejus de Hufun contradixit, donec hujus loci provifores ei dantes quum in villa Sallestetin coram liberis hominibus & ipse stabilivit &c.

Item & alia prædia habemus in Gamertinheim, & in Megenbotesheim, quæ dedit Dominus Herimannus de Binelfingen Sancto Gregorio; sed ea comparavimus ab eo duodecim marcis argenti, quarum octo dedit Dominus Cono Clericus de Vüeningen, & qua-

quatuor dederunt Sigeboto, & Trutwinus duo fratres ea conditione, ut quamdiu viverent illud tantum in Megenbotesheim haberent.

Luitfridus quidam de eadem villa Gamertenheim veniens ad conversionem dedit etiam prædium suum Sancto Gregorio in eodem loco &c.

Cono miles comitis Hugonis de Towingen dedit Sancto hobam unam in Daleheim &c.

Enzmann de Daleheim dedit Sancto Gregorio dimidiam hobam in ipsa villa.

Wernherus Clericus de Nallingesheim delegavit Sancto Gregorio mancipium suum Anshelmum cum prædio ejusdem Anselmi ubicumque situm esset.

Lodebertus de Stofenberc, & uxor ejus delegabant Sancto Gregorio prædium, quod habebant in Metzingen.

Burchardus filius Ludeberti cum uxore & filius ejus dederunt Sancto Gregorio prædium suum, quod habuerunt in villa, quæ vocatur cella juxta Chilicheim.

Duo fratres de Bonlandun unus Diemarus, alter Emehardus tradiderunt Sancto Gregorio prædium suum, quod habebant in eadem villa exceptis duobus curtilibus locis absque ædificiis &c.

Comes Hugo de Towingin delegavit Sancto Gregorio prædium suum in Sindelingin pro anima fratris sui Henrici comitis. Et hoc fecit rogatu adalheidis comitissæ uxoris ejus Henrici comitis. Insuper provisos hujus loci dederunt novem manas ad solvendum idem prædium, ubi erat in pignore positum.

Berta & maritus ejus Hugode Sulindorff dederunt Sancto Gregorio prædium suum ex integro in Nallingesheim.

In Endingin habemus duas curtes, & vinetum.

Herimannus de Windesle dedit Sancto Gregorio novem jugera in eadem villa.

Rodolfus de Winterbach dedit Sancto Gregorio dimidiam hobam in Sinzenhofen.

Lodebertus filius supradicti Ludeberti de Stofenberc dedit Sancto Gregorio hobam unam in Alinefsvilare, quæ postea in concambium data est duci Conrad pro alia in Sendelinbach.

Adebertus ejusdem Ludeberti filius dedit unam hobam in Mezingin.

Richenza de Spizenberc dedit Sancto Gregorio hobam in Buggenesheim, dedit etiam hobam in Rode &c.

Quædam Hiltigart dedit Sancto Gregorio hobam in Vueningin.

Quidam Diezo de Skitingin dedit Sancto Gregorio hobam in eadem villa.

Quidam Azelinut de Mezeftetin dedit hobam Sancto Gregorio in eodem loco.

Mangolt de Linstetin dedit hobam in Ottendorf.

Quædam Mechilt dedit hobam in Gebersheim.

Liutfridus dedit Sancto Gregorio hobam in Sindelstetin.

Heipo de Nallingesheim dedit Sancto Gregorio unum jugerum in eadem villa &c.

Rodolfus de Waltorf cliens Adelberti de Aldensteiga dedit Sancto Gregorio duas hobas in Linstetin, & partem ecclesiæ, quæ postea venditæ sunt quinque marcis, & datum est pretium Duci Welfoni, & ejus conjugi pro alio prædio, quod dederat nobis Eberhardus de Achara, & uxor ejus Gertrut, addidimus etiam alias quinque &c.

Quidam ingenuus homo Bem nomine possessionem suam, quam habuit in loco, qui antiquitus Richenbach dicebatur Beato Aurelio eodem, quo ipse hanc jure possederat firma stabilitate cum uxore & filio suo tradidit. Terminus autem ejusdem loci est versus occidentem usque in medium Murgæ, versus Septentrionem usque in Reichenbach, versus meridianam plagam usque in Notingesbach, & usque in verticem montis, qui Bureberc dicitur. In quo etiam cella in honore Sancti Gregorii est constituta. Ad quam idem Bern Senior dedit hobam unam in Visbach &c.

Bern Junior dedit post hæc Sancto Gregorio montem juxta cellam, qui vocatur Iringesberg &c.

Wolfhoc de Altheim, & filius ejus Hecil dederunt Sancto Gregorio quidquid habuerunt in Altheim.

Liutfridus dedit Sancto Gregorio etiam prædium suum in Altheim.

Marewardus dedit prædium Sancto Gregorio in Altheim.

Ropertus dedit prædium suum in eadem villa &c.

Azelinus cum filio suo dedit prædium in eadem villa.

Rodolfus Supradictus de Winerbach, & frater ejus Walecho dederunt Sancto Gregorio duas hobas apud Reineheim in palude.

Sigeboto filius Sororis eorum de Bondorf dedit hobam unam in Utzenhofen.

Rodiger de Reineheim dedit quartam partem hobæ in Walewilare &c.

Bertholt de Hirsaha dedit hobam unam in eadem villa Walewilare &c.

Sigewart filius ejus dedit dimidiam hobam in Achera, & dimidiam in Croswilare.

Eberhart de Achera dedit hobam in eadem villa.

Q

Machilt

Machilt quædam matrona uxor Erlewini comitis dedit Sancto Gregorio duas hobas in Turewilare, ea scilicet conditione, ut anniversarius Patris ejus inde agatur.

Sigeboto Folmarus Adelbertus, & Wimarus germani fratres dederunt Sancto Gregorio in Harbreteswilare prædium suum quod potest in agris, & pratis, & nemore computari pro una hoba.

Juxta idem prædium Waltherus de Horewa Dominus eorundem Sancto dedit Gregorio tantundem.

Item Waltherus de Horewa dedit Sancto Gregorio prædium suum inter Eigenbach, & Dagemaresbach ex utraque parte Murgæ &c.

Aliud etiam prædium dedit super Beesenfelt satis bonum. Quod ex parte suum, & ex parte servorum suorum erat, sicut & prædictum.

Adalberti scilicet Sigebotonis, Folmari, & Wimari. Dedit etiam in inferiori Vieningen mansum unum.

Juditha de Wachendorf, & filius ejus Wecil dederunt Sancto Gregorio in Walthofin hobam & dimidiam, cum quibus emptum est prædium in Jokhheim, videlicet duæ hobæ & tres curtes.

Bernhardus de Saleftetin dedit Sancto Gregorio hobam & dimidiam in Eskelbrunnen pro uxore sua Machtilde, quod postea datum est Weciloni de Wille pro alio in Ultenbach, Hic idem Wecilo famulus erat Sancti Aurelii &c.

Hæc sunt beneficia, quæ Dominus Ceizolfus fecit.

Dominus Ceizolfus Mogonciensis ecclesiæ Decanus emit Sancto Gregorio quatuor hobas in duabus hohensat: duas videlicet pro Septemdecim marcis in Superiore, & duas pro viginti marcis in inferiori &c. Ad Vueningen duos mansos pro undecim marcis. Dedit etiam in prædio Hirslandon triginta marcas.

Ad Argozingen in prædio dedit tredecim marcas: dedit etiam in duabus campanis tredecim marcas, in utraque scilicet sex & dimidiam, & dum viveret singulis annis dedit pro charitate dimidiam marcam. Postea autem libros, pretiosam paraturam, & omnia quæ potuit, nobis moriens reliquit.

Bernoldus Sacerdos de Dornefteten & frater ejus Rodolfus dedit Sancto Gregorio prædium suum in Owingen pro matre sua Azela.

Billing filius Luitfridi de Rode dedit prædium suum in Rochelheim Sancto Gregorio ea conditione, ut si vivus vel mortuus ad nos venerit, fuscipiatur, querelam etiam, quam ad nos habuit hoc pacto postposuit &c.

Quidam liber homo de Gunderichingen Adolo nomine veniens ad conversionem dedit Sancto Gregorio dimidiam hobam in eadem villa.

Quædam mulier Gezela nomine de Gunderichingen dedit etiam Sancto Gregorio dimidiam hobam in eadem villa, & quatuor mancipia &c.

Item quidam homo Wovelin nomine de præfata villa dedit Sancto Gregorio dimidiam hobam in eadem villa.

Quidam liber homo Wipertus nomine de Luitzenhat veniens ad conversionem dedit Sancto Gregorio prædium suum, quod habuit in eadem villa. Cum eodem prædio campus aliud prædiolum in Gunderichingen. Quin etiam in diversis locis habemus multa in pratis & aliis necessariis, quæ breviando comprehendere non valemus.

Quidquid habemus in Gottelbingen, multipliciter est congregatum.

Primum Sigeboto de Rogesingin dedit prædia duo huic canobio Sancti Gregorii in Gottelbingin, sed & Endingin in concambio pro aliis duobus in Gamertenheim & Oftein.

Hermannus Frater Alewici comitis de Sulza veniens Hirsaugiæ ad conversionem dedit prædium suum in Gotelbingen situm ex integro Sancto Aurelio, quod præstitum est cuidam Ekeharde de Rordof famulo Sancti Aurelii. Tandem Provifores hujus loci consilio Domini Abbatis Wilhelmi qui ipsum prædium præfato famulo concesserat, camperunt cum eodem Ekeharde donantes ei hobam in Utingen.

Datum Sancto Gregorio à Reginboldo de Utingen: dederunt ei etiam aliud prædiolum in Daleheim, quod dedit Sancto Gregorio Entzmann de eadem villa. Insuper addiderunt ei aliud in Altendorf, quod dedit Manegolt de Linftetin Sancto Gregorio, dederuntque quantum in Viskinin, quod primum datum Hirsaugiæ à præfato Hermanno datum est Sancto Gregorio à Wihlhelmo Abbate.

Wern Filius Wern de Hopfowon dedit prædium suum in Gottelbingen ex integro sex hobas fratribus Sancti Gregorii in concambio pro aliis duobus prædiis in Owan & Atenherde.

Emerunt etiam hujus Provifores loci hobam unam in Gotelbingen octo marcis ab Abba-

Abbate de Sancto Gregorio. Easdem octo marcas dedit quidam Presbiter de Oneswila-
re nomine Ludewicus Sancto Gregorio.

Cono Clericus comparavit pradium in Tetelingen viginti quatuor marcis a Wernhe-
ro de Salestetin Servo comitis Hugonis, & dedit illud Sancto Gregorio. Idem autem
Wernherus dedit etiam Sancto Gregorio duas hobas in eadem villa quæ erant benefi-
cium cujusdam militis sui nomine Megenlai. Cui iterum dedit præfatus Cono viginti mar-
cas, & sic cesserunt usum famulorum Sancti Gregorii.

Iterum pradium comparavimus ibi ab Abbate & Monachis de Sancto Benedicto
quinque marcis coram Comite Friderico eorum Advocato, quod argentum prænomina-
tus Cono dedit.

Aliud etiam pradium Eigilwardus de Tetclingin dedit Sancto Gregorio, quod acqui-
fivit a quodam milite nomine Sigeboto cui dedit pradium suum in Endingen, & ipse
econtra stabilivit ei pradium suum in Tetelingen coram comite Rodolfo de Briganto,
cujus erat famulus &c.

De Ragesingen Waltherus famulum Sancti Aurelii veniens ad conversionem cum li-
centia Domini Folmar Abbatis, dedit Sancto Gregorio pradium suum in eadem villa.

Irmengart de Tetelingen dedit duo jugera in eadem villa.

Berthold & frater ejus Henricus dedit Sancto Gregorio pradium suum in Tiezzo,
quidquid habuerunt ibi in nemore, in pratis, & in agris; Molendinum etiam ibi dederunt.

Hotzmann & frater ejus Bertholdus dederunt etiam Sancto Gregorio pradium suum
in eadem villa.

Eigilwardus prædictus dedit in eadem villa pradium suum cum filia sua.

Luitoldus & frater ejus Adelbertus de Nagætha dederunt Sancto Gregorio pradium
suum in eadem villa.

Arnoldus quidam dedit Sancto Gregorio pradium in eadem villa, & in Ragesingen.

Albertus quidam & frater ejus Cono dederunt Sancto Gregorio hobam unam in
Wittendorf, quibus etiam dedit Dominus Luitfridus frater Sancto Paulo de Wormacia
quatuor marcas.

Marcwardus de Ettenheimb dedit Sancto Gregorio hobam unam in Reitwif.

Reginboto ut Fridericus frater ejus de Gildelingen vendiderunt fratribus Sancti Gre-
gorii duas hobas in Hyrslanden novem marcis argenti, quod argentum dedit Hildeboldus
miles, & Richenza uxor ejus de Wachendorf, & sic illud pradium venit in usum famu-
lorum Sancti Gregorii.

Wielburc Soror Bertholfi de Buh dedit Sancto Gregorio dimidiam hobam in Argo-
cingen pro anima mariti sui Anselmi clientis comitis Hugonis de Travvenegge.

Gozolt de Utingen delegavit fratri nostro Meginfrido pradium suum in eadem villa,
ut & ipse idem pradium delegaret Sancto Gregorio.

Wernherus de Utingen, & uxor ejus Liutgart dederunt Sancto Gregorio pradium
suum in Grundilen.

Wernherus, & Walto fratres de Rogesingen dederunt Sancto Gregorio pradium
suum, quod habuerunt in eadem villa.

Reginhardus quidam, & Soror ejus dederunt Sancto Gregorio pradium suum in
eadem villa.

Quidam Wernherus, & mater ejus cum fratre suo Walthono dederunt Sancto Gre-
gorio pradium in eadem villa.

Hiltegart quædam matrona de Mezzestetin cum duobus filiis Henrico & Adalberto
dederunt octo jugera in eadem villa Sancto Gregorio, & montem juxta Wingsberc si-
tum, qui Theutonio nomine Eichhalda vocatur.

Quidam Ripertus cum fratre suo Arnolde prædiolum suum in eadem villa in Ragge-
singen Sancto tradiderunt Gregorio.

Notum sit omnibus in unitate fidei viventibus Christique misericordiam postulanti-
bus, qui sibi successuri sunt, & usque ad sæculi consumationem victuri, quod quidam
ingenuus homo Lutfridus nomine ob amorem Dei, & Salvatoris Nostri JESU Christi de-
derit res juris sui in Oneswila fitas ad cellam Sancti Gregorii in nigra sylva, quæ ab
influyente rivo Richenbach vocatur, quæ etiam sita est juxta fluvium; qui Murga nuncu-
patur, cum omnibus rebus ad ipsam villam pertinentibus. Viculum siquidem in palude
situm circa domum firmam, ubi idem Liutfridus sedit, qui viculus aliud nomen non ha-
bet, Sulzbach, Romilinsbach, & quidquid in ecclesiam Oneswila juris habuit, cum
mancipiis utriusque Sexûs, vineis, campis, pratis, cultum, & incultum cum omni in-
tegritate. Quæ etiam res sitæ sunt in comitatu Forhheim, & circa unamquamque suis
terminis conclusæ. Dedit autem hæc omnia jam dicto Sancto Gregorio idem Luitfridus
primum pro amore Dei. Deinde Patris, ac Matris suæ, & uxoris, & pro salute animæ
suæ, & omnium illorum, qui sibi easdem testamentario jure concesserunt: pro anima-
bus quoque fratrum, & Sororum, ac nepotum omnium utriusque Sexûs propinquorum:

ut Sedulæ quoque orationes dirigantur Domino tam pro illo, quàm pro omnibus, quorum memoria Superius diggesta est. Acta est autem hæc traditio inprimis in cella Sancti Gregorii, & ipse Luitfridus hanc auctoritatem fieri & firmari rogavit, quando propria manu super Altare Sancti Gregorii idem prædium delegavit.

Anno Incarnationis Domini Millesimo, centesimo, decimo quinto indictione octava Sexto Kalend. Junii, in qua die celebrabatur eodem anno ascensio Domini, tempore Heinrici Imperatoris quinti ejusdem nomine. Transactis post hæc viginti diebus & uno, Secundo itidem confirmata est eadem delegatio in villa, quæ dicitur Malsa decimo quarto Kalend. Julii in præsentia Domini Brunonis Hirsaugiensis Abbatis, & Trudevini Prioris de Sancto Gregorio & ceterorum idoneorum tertium, quos idem ipse Luitfridus pæne omnes ad hoc ipsum congregavit, quorum nomina sunt hæc: Reginboto Comes de Mals, in cujus comitatu idem prædium situm est. Svigerus de Wefingin. Hugo de Haidolfesheimb, Wernherus de Remecheim. Gotescalcus & filii ejus, Adebertus de Achera Bertholdus de Eberstein, & filius Sororis ejus. Wecil de Zolra. Wecil, & frater ejus Gnanno de Babenvvilare, & alii plures idonei testes de eadem villa. Ex quibus prædiis singulis annis marca Cellerario persolvetur, ut in anniversario ejusdem Luitfridi charitas fratribus impendatur. Habuit etiam prænominatus Dominus Luitfridus uxorem quondam nomine Adelheit, cui etiam prædium dedit & filiis eorum in Onesvvilare. Pro hoc in concambio dederunt fratres de Sancto Gregorio prædia in duobus Sahsenheim sita &c.

Anselmus de Mals dedit prædium suum ex integro Sancto Gregorio quod habuit in eadem villa.

Wernherus de Sallestetin prædium idem partes montis Wingsberc Sancto Gregorio per manum Domini sui comitis Hugonis contradidit.

Prædium autem quod habemus in Teddingen sedecim marcis comparavimus à matrona quadam Gisela nomine, & ejus filii Adalberto de Scopheim, & Hugone ejus fratre; quæ etiam matrona ipsum prædium per Erchenboldum quemdam nobilem virum Advocatum suum de Hachberc Erchenboldo cuidam alio libero de Achera delegavit, qui veniens Sancto Gregorio eandem traditionem donavit.

Quidam ingenuus homo de Witendorf nomine Hartmot ob amorem cœlestis patriæ dedit Sancto Gregorio prædium suum in eadem villa situm cum aliis viculis, & sylva ad illud pertinentibus pro remedio animæ suæ, & Patris sui Gozzoldi, & Matris suæ Berthæ, quorum ipse legitimus successor prædicta prædia omni jure proprietatis hæreditavit. Hujus rei testes fuerunt Waltherus de Horvva, & Eigilvart de Dedilingin, & alii multi interfuerunt.

Waltherus Eigilolfus, & Sigefridus de Raggefingen dederunt Sancto Gregorio hobam unam in Feringin, & aliam in Dedilingin.

Vir quidam nobilis nomine Guntramus igne Divini amoris succensus prædium suum tradidit Sancto Gregorio, quod habebat in Hufen, & Betherane, & in locis ad jacentibus pro remedio animæ suæ, & Patris ac Matris, & omnium parentum suorum, Specialiter verò Attavæ suæ Gebæ, cum omni jure, tota devotione totaque intentione absque omni conditione dedit. Hæc traditio in tempore Lotharii Imperatoris primum facta est in Campo juxta Rusten præfente comite Hugone, & filio ejus Heinrico, & aliis pluribus. Postea autem in Monasterio Sancti Gregorii peracta est tertio Non. Octob. cum filio Sororis suæ Adalberto scilicet suo Advocato coram idoneis testibus Rodolfo videlicet de Sigemaringen, Erenfrido de Ritenhaldin, Ottone de Raggefingen, Wielando, Burchardo de Alheim, Marcvardo de Sallestetin, Odalrico de Waldaha. Statutum est hinc etiam ex consensu totius congregationis, ut anniversarius ejusdem Guntrami cum officio defunctorum celebretur, & in refectorio de molendino ejusdem prædii charitas fratribus impendatur. Sed & memoria Patris ac Matris ejus cum eo simul agatur.

Hildeboldus, & uxor ejus Richenza de Wachendorf dederunt supra dictum thesaurum id est Sedecim marcas pro prædio in Tettingin.

De prædiis, quæ dederunt Domini de Oberencheim.

Notum esse volumus omnibus justitiam & veritatem amantibus, quod Dominus Meinglaus, Wolprandus, & Herimannus tres fratres de Oberencheim viri nobiles prædium, quod in villa Etiningin hæreditario jure possederant pro remedio animæ suæ suorumque parentum Sancto Gregorio jure perpetuo tradiderunt, & in manus Palatini comitis tunc Advocati nostri Gotefridi delegaverunt regnante Imperatore Lothario, & loco nostro tunc temporis Abbate Folmaro præfidente. Rursus verò Divino instin-

instinctu commoniti, prædia quæ in Utingen, & Harda, & Otinwilare possidemus in manus Advocati nostri tunc Adalberti de Calvva delegantes Sancto Gregorio firma stabilitate tradiderunt. Porro traditio ista in villa Elinza præsentibus idoneis testibus facta est. Adalbertus & filius ejus de Steinekke. Marcolfus de Agelestewilare, & alii multi. Reputantibus autem nobis quod hæc traditio firmitior, & stabilior juxta legem francorum esset, si in comitatu nostro facta esset, ipsum Dominum Meginlaum rursus vocavimus, & ab eis suprædicta prædia regnante Conrado nondum Imperatore anno Incarnationis Domini Millesimo, centesimo, quadagesimo tertio indictione sexta decimo tertio Kal. Julii cum mancipiis primum ad Sanctorum reliquias in ecclesia Sancti Gregorii, deinde eodem die coram multis idoneis testibus & liberis hominibus in Altheim suscepimus. Hujus igitur traditionis testes hi sunt. Marcolfus de Agasterwilare, Bithelo de Linstetin. De Altheim Wielant, Walther, Sigefrid, Ebbo, Wernher, Berthold de Raggefingen. Walther, Hartmot de Gotelbingen, Hartmann, Heinrich de Sallestetin, Heinrich Burchart, Marcward de Nuferon, Adelhart, Walter, Conrad.

Post hæc Dominus Herimannus frater ejus in quarto mense Septemb. decimo Kal. Octobr. ipso die dedicationis nostræ ecclesiæ eandem donationem firmavit, mortuo tunc tertio fratre Domino Wolprando. Insuper & dimidiam hobam in Gotelbingen Sancto dedit Gregorio. Dedit etiam mancipia utriusque Sexûs cum eorum prædiis, quæ possederat in Nuferon, & in Ottenwilare. Assuerunt autem testes ipso die Egilolfus de Brandekke, Anselmus de Malse, Hartmot de Wittendorf, Guntramus de Hufen, de Witelinifwilare Adelbertus, Berhtolt, Manegolt, Willehart, Hartmann, Adelbertus, & alii plusquam Sexcenti viri liberi & Servi. Assuit etiam Dominus Meginhardus & Sigefridus Archi-Presbiteri cum aliis clericis decem.

Erlewinus præpositus, & Bertholdus ejus adjutor fratres Sancti Blasii, & Goteфридus conversus de Richenbach cum Burchardo de Sulzowa in villis Nallingen conveniunt, & communi consilio statuerunt, ut Burchardum filium Burchardi de Sulzowa cum sorore sua, natisque illius, & uno mancipio, qui de familia Sancti Blasii erant, Dominus de Richenbach darent, & ab eis Richardum de Totirhusen cum sorore sua Rilinda de Husingen & natis ejus legitimo concambio acciperent, quod ut ratum fieret, præfatus Burchardus dedit Sancto Blasio dimidium mansum, quem in villa Ihilinga habuit, idque ex sententia Domini Abbatis G. ipsius cellæ firmatum est.

Quidam vir Nobilis nomine Erlevvinus de Bernech ad conversionem veniens Sancto dedit Gregorio prædium suum in villa Neron, quod postmodum pretio distractum est, & prædium in Ninsvtilare comparatum est.

Notum facimus universis quid huic ecclesiæ nostræ boni contulerit Dominus Liutfridus Decanus Sancti Pauli in Wormacia casulam purpuream dedit dalmaticam, & subtilem fanonem cum Aurifrigio, tres cappas purpureas, Dorfalia Septem, duo ex his lanea pretiosa, quinque de serico cortinam depictam &c. Præterea viginti Sex marcas Sancto dedit Gregorio, quibus comparata sunt hæc: molendinum in Renichem, mansus unus in Nallingesheim, prædia duo unum in Dagilingem, alterum in Datichingin, de quorum redditibus ordinavit communi consilio fratrum & fratribus charitatem fieri, si quid reliquum fuerit ad construendam ecclesiam in honore Sancti Pauli donare constituit, ad cujus fundamenta locanda ipse prius marcum, & dimidiam dederat. Decrevit etiam ut post obitum ejus in anniversario depositionis suæ ipsa charitas plenitus fratribus impendatur. Statuit ut quidquid ipsa die in cibo vel potu superfuerit pauperibus præbeatur. Statutum est in ejus præsentia, & confirmatum ab omni conventu ipso petente, ut nulla necessitate cogente nec penuria ipsæ Sacræ vestes Sancto subrahantur Gregorio.

Quidam liber homo nomine Adelbertus de Heigerloch dedit Sancto Gregorio prædium suum, quod habuit in Hurningen & Marpach cum mancipiis & omni jure. Hæc traditio facta est in loco qui dicitur Hohenmur in placito, & in præsentia Palatini comitis Hugonis, ipso docente, & confirmante legitimo jure. Testes fuerunt hujus rei omnis pene provincia, præcipuè liberi homines Comes Alivvic de Sulza, Cuno, & Waltherus filius ejus de Shovva, Waltherus de Utinbrucca, Comes Bertholdus de Achelm Conradus de Ammur. Otto de Antringin, Wather de Beblingin, Gebhart de Raccifingin, Hiltipolt de Yfinbruc Ebirhart de Miringin Berhtolt de Blankinstein, & alii plures idonei testes.

Notum esse volumus tam futuris, quàm præsentibus omnibus in unitate fidei manentibus, quòd ingenuus homo nomine Eberhardus de Sasbach cum uxore sua nomine Eligga, prædium suum in eadem villa Sasbach situm, & aliud in Scozzisheim cum mancipiis utriusque Sexûs delegaverunt Deo, & Sancto Gregorio, omnibusque fratribus ibidem Deo fervientibus, pro remedio animæ suæ, parentumque suorum. Ex consensu autem Prioris tunc temporis ex petitione ejusdem Eberhardi statuit omnis congregatio de suis fervientibus, ut post mortem illius nullius Advocati violencia oprimatur. Si

autem aliqui injustè præsumere velint contra monasterium, ex industria Prioris, aliorumque loci hujus provisorum sine lesione Advocati coheræantur. Uxor autem ejus prædicta Eiligga per manum mariti sui Eberhardi dedit etiam prædium suum Deo, & Sancto Gregorio, quod habuit in Durrheim, scilicet duas hobas &c.

Ego Ropertus gratia Divina Hirsaugiensis Cenobii qualiscunque Abbas notum esse desidero omnibus Christi fidelibus tam futuris, quàm præsentibus, & communi, concordique accepto fratrum nostrorum consilio, prædia nostra, quæ in Endingin, & Forchem cum mancipiis utriusque sexûs habuimus, causâ majoris utilitatis mutavimus ipsa prædia nostra in Endingin, & Forchem Wernhero de Ortinberch viro nobili, & ingenuo cum omni jure proprietatis tradentes, ipsius Wernheri prædia, quæ in Alfacia Schervvilt scilicet, & Ebershem, item cum mancipiis utriusque Sexûs hereditario jure possedit pro concambio recipientes. Ipse enim Wernherus de Ortinberch vir militaris, & ingenuus sua prædia hereditario jure possessa in manum Bertholdi legati more justè, & rationabiliter delegavit, & ut ipse Dux Berhtoldus perenniter, & legitime cum omni proprietatis jure Hirsaugiæ Sancto Aurelio traderet rogavit, ipse quoque, ut dictum est quondam nostra prædia in Endingin & Forchem pro suis prædiis tam Beato Gregorio tradit perenni jure, & ut dignum erat, recepit. Insuper, & quadraginta marcas jam tunc promissas postmodum persolvit. Si autem diabolo machinante, quod absit, ex contentiosa alicujus importunitate mutuatio constabilita in controversiam deveniret, prædia nostra in Endingin, & Forchem in pristinam proprietatem nostram jure cedunt, ipse quoque Wernherus Schervvilt cum Ebershem recipiet. Hæc five traditio, five mutatio millesimo centesimo sexagesimo septimo Dominicæ Incarnationis anno in Stembach facta perpetua stabilitate, stabilique perpetuitate inmutabiliter est confirmata coram gloriosis Principibus, & idoneis testibus, venerabili videlicet Gotefrido Spirensis ecclesiæ Episcopo. Ducibus Welfone de Raphinsburg, & Berhtoldo de Zeringin, comite Berhtoldo Advocato nostro, ejusque fratre Conrado, ipso Wernhero de Ortenberc, & ejus fratre Conrado, Richardo de Capelle, Adelberto de Waldegge, Reginhardo de Calevva, Helnhardo & Friderico de Scovvenburg, & Hiltberto, cæterisque quam pluribus idoneis testibus &c.

Quidam miles Bertholdus nomine de Ehingen Ministerialis Welfonis Ducis dedit Sancto Gregorio prædium suum in Ramfrideshoffen eo pacto, ut anniversarius uxoris suæ nomine Heilevvic annualiter de eo agatur. Insuper constituit, ut de nummis, qui de eodem prædio dantur, duo solidi in cena Domini duodecim pauperibus erogentur. Dedit etiam murenulas aureas quæ pro decem talentis comparatæ sunt, cum quibus redempta est hoba in Remingesheim, pratum ultra silvam dedit in Remechem, & prædium in Ozenhovven. Obtulit etiam nobis cruciculam deauratam plenam reliquiis Sanctorum, quorum nomina continentur in ipsa cruce.

De Dominio & proprietate montium circa Richenbach ad monasterium pertinentium.

Hæc est descriptio nigræ silvæ ecclesiæ in Richenbach, quæ incipiens in Aigelbach per assensum distenditur usque in Sneslef, & per directum usque in Hundesfut, & ab hinc usque in Denubervvalt, & per descensum in Wininmansbach, & ab hinc usque in Menzenahe, & per ascensum usque in Pfrundebach, & per descensum ejusdem ripæ usque in murgam, & ab hinc distenditur usque in Renmelbach, & ab hinc usque in Sneslef, & ibidem usque in Avenam Ocvvina, & per directum usque in Folevvibure, & ibidem per descensum usque in Lamprechtstein, & per ascensum usque ad lapidem juxta pontem rote, & ab hinc usque in ascensum montis, & per directum ejusdem montis in den Hertvveg & ab hinc usque in Milbach, & sic distenditur usque in Belsenbrun, & sic per directum usque in cacumen montis, abhinc usque in Winterbrunne, & ab eo loco usque in Murgam.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis Rodolphus Comes Palatinus de Tingen omnibus in Christo Fratribus in Richenbach præsentibus, & futuris in perpetuum, ad piæ salutis suæ memoriam collata Dei famulis in Richenbach remedia Rodolphus comes Palatinus præsentis paginæ testamento præcepit annotari, ut subscriptæ paginæ lectio præsentibus & futuris viva sit recordatio, ad redemptionem prædii nostri, quod Meuren dicitur, viginti marcas puri argenti contulit.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis Rodolphus Dei gratia Palatinus comes de Tungen fratribus in Richenbach præsentibus & futuris bonæ voluntatis benevolentiam. Cum sub hujus mundi spacio dubio divina sic præstante providentia in Richenbach Claustrum,

strum, ejusdemque loci prædia undique plurima nostræ subjacerent tuenda potentia, Disciplinæ negligentiam in bonis detrimenta dampnorum intensione studiosa, studuimus evitare, & ibidem frigente rerum penuria rejecta, opum abundantiam elaboramus inhabitare. Igitur univerforum fratrum in claustro Seniorum, & Juniorum edocti providentia & consiliis, concepto ab omnibus communi consensu hæc statuta perpetuo firmavimus observanda, ut Dominus Prior refectioes duas vespertinas s. m. II. vespera Dominicæ in vespera II. feriæ universo conventui monachorum & fratrum administret in caseo aut lacte, Celerarius in vespera III. feriæ, & quartæ refectioem universo conventui administret. Magister Operarius, & Hospitalarius in vespera V. feriæ refectioem universo conventui administrent. Camerarius in vespera Sabati refectioem universo administret conventui. Hæc statuta pro fratrum Christi consolatione piè observantibus sit pax in Domino Jesu Christo, & cum Sanctis & electis Dei istis statutis æternorum præmia, & beatitudinem recipere mereatur, sub hoc anni termino hæc statuta absque omni contradictionis impedimento sunt administranda, à festo scilicet Beati Georgii usque ad festum Beati Martini &c.

Anno Dominicæ Incarnationis Millesimo, ducentesimo nono, inspirante Divina gratia Hugo de Wilare vir illustris, & morum honestate præclarus, pro remedio animæ suæ, & uxoris, & omnium parentum suorum summa devocione tradidit Deo & Sancto Gregorio fratribusque in Richenbach degentibus dimidiam partem molendini, quod situm est in villa, quæ dicitur Altheim, quam proprietario jure possederat, ea conditione, ut ex redditibus, qui ex supra dicto molendino persolvuntur uxoris suæ Machildis anniversarius annuatim celebretur. Statuens etiam insuper, ut post obitum sui utriusque, scilicet sui & uxoris suæ anniversarius una die agatur, de præmemoratis verò redditibus, quorum summa est triginta duo solidi sex solidi Sacristæ attribuendi sunt, ut certis horis scilicet ad publicam missam, vespertinali hora, & singulis noctibus ante altare sanctæ crucis lumen accendatur, ut etiam istud pactum ratum, & irrefragabile permaneat, præsentis paginæ descriptione seu adtestatione in posterum relegamus. Testes sunt hujus donationis Folmarus de Wilare cognomento Prawa, & Hartmot Liber homo de Bumelbrunnen.

Hæc est computatio reddituum in Ditzingin, in Wile, & in Hufen, in Ditzingin habemus quinque mansos, de quorum singulis annuatim persolvuntur nobis undecim malteræ avenæ, de eisdem etiam persolvuntur duæ libræ, & quindecim solidi minus quatuor denarii, insuper Manzo de Emlande duos solidos, Kerzstalerin vom Emlande - - - duos solidos. D. Bonre de quodam agro quatuor solidos, & octo pullos in Wille. Albertus de Mansu duodecim solidos, qui habet duos fratres, quorum fratrum, duobus decedentibus. ab uno persolvitur libra ab altero tantundem, à tertio tertia pars suorum bonorum. Item de quodam mansu octo Malteræ avenæ, in Hufen octo malteræ filiginis, & septem avenæ.

In nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis H. Palatinus comes de Tuingin, omnibus in Christo fratribus in Richenbach præsentibus & futuris in perpetuum ad piæ salutis suæ memoriam collata Dei famulis in Richenbach remedia Rodolfus comes Palatinus præsentis paginæ testamento præcepit annotari, ut subscriptæ paginæ lectio præsentibus & futuris viva sit recordatio. Ad redemptionem igitur prædii nostri, quod Niewern dicitur, viginti marcas argenti contulit, id statuens, ut cenobii nostri Cellerarius in Anniversario præfati Comitæ Palatini peragendo ad comutationem virtualem triginta octo solidos ejusdem prædii census annuatim accipiat, tam literatis, quàm illiteratis fratribus equa pensa administraturus somam vini, Forfellum porri triginta caseos, trecenta ova, pisces quantum Dei militibus sufficiat, tria octaria tritici, de quibus modius in arteocreas coquatur. Statuimus etiam eodem die duodecim pauperes de eadem præbenda sicut fratres refici, in proxima secunda feria post festum Joannis Baptistæ fratres pro salute vitæ suæ officium una concelebrent: post obitum verò sui pro anima ejus Deo supplicatur. Vigilias, missam in anniversario die rite decantent.

Notum sit omnibus subscriptum intuentibus, quòd ego Petrus Miles de Tottingen dedi Sanctis in Reichenbach decem lib. Tug. pro remedio animæ C. militis piæ memoriæ de Nuiegge, & pro summa prætaxata sunt mihi septem malter siguli in curia Hufen assignata & ejus anniversalis exinde memoria agatur, & fratribus plena charitas exhibeatur, prato, quod prius collatum erat pro remediis ad me in eosque successores five heredes libere redeunte.

Hæc sunt prædia, quæ Cenobio in Richenbach collata sunt à genere militum de Hiligen. Hugo Senior contulit prædium in Altheim, unde solvuuntur duodecim solidi

lidi undecimo Kalend. Martii, tunc erit anniversarius ejus, inde fratres plenam refectionem habere debent, ut celebrem ejus agant memoriam. Uxor ejus Petrissa octav. Kalend. Maii obiit, & contulit prædium in Durwilare septem solidorum, unde fratres debent refectionem habere in anniversario, ut agant memoriam ejus. Hugo junior filius Hugonis senioris contulit molendinum in Altenheim, unde solvuntur duo decim solidi decimo quinto Kal. Sept. tunc erit ejus anniversarius, & inde fratres refectionem habere debent, ut ejus agant memoriam. Contulit etiam in Cunehusen solvendos sex solidos unde in æternum lumen accendi debet ante altare Sanctæ Crucis. Uxoris ejus Machildis memoria sub eodem tempore agi debet, quæ obiit Sept. Kal. Januarii. Marcwardus filius Hugonis Senioris contulit in Biltachingen prædium, unde solvuntur decem solidi sexto Idus Augusti, in die obitus suæ uxoris Heilingis, ut ipse & uxoris suæ celebris habeatur memoria, & inde fratres in anniversario Marcwardi refectionem habere debent. Conradus frater Hugonis Senioris de Hiligen contulit prædium in Mezzingen, unde solvuntur octo solidi Sept. Kalend. Sept. tunc erit anniversarius ejus, inde fratres refectionem habere debent, ut ejus celebrem agant memoriam. Hugo filius Conradi contulit prædium in Altheim, unde solvuntur sex solidi Primo Kal. April. tunc erit ejus anniversarius, & inde fratres refectionem habere debent, ut ejus agant memoriam. Si quis prædicta solvenda non solverit, si quis soluta subtraxerit Anathema sit in Domino Jesu Christo. Monemus quoque fratres Cenobii, ut & ipsi defunctorum in Domino pie agant memoriam, & salutem eis devotissime à Domino & omnibus Sanctis ejus implorent &c.

Acta sunt hæc sub Domino Manegoldo Priore.

Notum sit omnibus tam præsentibus quam futuris, quod nobilis Comes Berhtoldus de Sulzza pro remedio animæ suæ contulit Beato Gregorio, & Remigio pratum, quod dicitur Bernharteswifen, ut exinde anniversarius ejus celebretur.

Soror militis de Thiligin nomine Werndrudis pro remedio animæ suæ contulit nobis quædam bona sua in Argezzingam, de quibus nobis persolvuntur annuatim octo solidi Twingen &c.

Quidam Clericus nomine Henricus de Mülen ob remedium animæ suæ contulit nobis quoddam prædium in Rotfelde, quod annuatim in festo Martini persolvit septem solidos & centum ova.

Notum sit omnibus tam præsentibus quam futuris, quod Conradus Palatinus Comes de Tuingen Divinæ miserationis intuitu contulit Sancto Gregorio in Richenbach annuatim decem malteras filiginis, & decem malteras avenæ, in villa quæ dicitur Harde.

Item Nobilis Hiltiboldus de Yfenburch contulit ecclesiæ in Richenbach in honorem Sanctorum Gregorii, & Remigii ob remedium animæ suæ omnia bona sua in Scerben, & in Nagelta cum omnibus suis attinentibus.

Conradus Miles de Hufen contulit ecclesiæ in Richenbach duo prædia in Utingin, quorum unum annuatim solvit sex malteras filiginis, & duo maltera avenæ, & octo pullos, aliud duos solidos & duos pullos.

Item Wernherus & Dithericus fratres milites de Ihilingin contulerunt ecclesiæ in Richenbach pro remedio animarum conjugum suarum Wilbirgis, & Adile curiam in Argazzingen sitam, cujus redditus annuatim solvuntur octo malter: ador. & octo malter. filiginis, & quinque malter. avenæ, & malter. pisæ, & centum ova.

Marcwardus miles de Ihilingin contulit ecclesiæ in Richenbach annuatim quinque malter. filiginis & tres solidos in Ihilingen.

Item de remedio Conradi militis de Ihilingen emptæ est curia in Horwe Sancto Gregorio juris &c.

Item Agnes de Ihilingin contulit ecclesiæ in Richenbach octo solidos annuatim de Ergzingin.

Item

Item Ulricus Miles de Ihilingin contulit Sancto Gregorio in Richenbach curiam in Altheim.

Item Conradus Molendinator de Horwe contulit Sancto Gregorio in Richenbach duas malteras ador. & filiginis annuatim in Rechefingin.

Burchardus dictus Nopularius cum conjuge sua contulerunt ecclesie in Richenbach septem solidos, & modium Avenae, & duos pullos annuatim in Linstetin.

Heinricus Miles in Achara contulit ecclesie in Richenbach novem solidos argenti, & duos Cappones annuatim in Nopenovve.

Wernherus de Rechefingin contulit Beato Gregorio in Richenbach de locis suis jure perpetuo octodecim denarios & ab omni jure quo tenebatur Domino Joanni militi de Betenhufen se absolvit dando sibi quatuor libras, & sic secum uxore & heredibus liberum fecit, & tandem Sancto Gregorio & Remigio jure censualium hominum libere se contradidit.

Quaedam matrona Rechilt nomine de Bernoldeshofen cum marito suo Gotefrido villico de Stouffberc, praedium, quod habuerunt in villa, quae dicitur Visbach per manus Advocati sui Reginbotonis etiam de Bernoldeshofen cum omni justitia libera donatione delegaverunt Deo omnipotenti & Beato Gregorio pro remedio animarum suarum, & omnium parentum suorum. Hujus rei testes sunt Adelbertus Miles de Nescilrit, Rodoifus Miles de Scovveburc.

Adelbertus Miles de Nescilrit emit nobis partem praedii apud Urleseim pro quinque solidis & duobus talentis in loco ubi antiquitus castrum erat constructum.

Notum esse volumus tam praesentibus, quam futuris, quod habitatores loci hujus multas injurias, & tribulationes passi sunt ab hominibus in vicino eorum commorantibus, maxime ab his qui in vico Dornstetin, & in villulis ad ipsum locum pertinentibus commorantur. Nam ob quaerimoniam illorum Eginone de Utra, qui praedium ipsorum, quod vocatur Aha, & pertinet ad Babenberc a Duce Bertholdo in beneficium suscepit, sepe ingressus est locum istum multis minis, erroribus nos perturbando dicens quod habitatores hujus loci silvam supradictorum civium inciderent, & pecoribus suis prata eorum devastarent, & in multis locis praedium eorum injuste obtinerent. Provi-fores vero loci hujus cum consilio fratrum ad compescendam iram comitis, & quaerimoniam civium, dederunt ei nunc equos, nunc pecuniam, & in vehendis tabulatis lignis multum illi ministrabant, ipse vero acceptis muneribus laetus abcessit bona promittebat, sed fidem non servans populum & locum decipiebat; Aliquanto enim interjecto tempore iterum turbulentus & ira comitis rediit interdicens nobis silvam & praedium saepe dictorum civium, & omnia quae juste ac rite cum ipsis campsimus, aut ipsi nobis delegati sunt, irrita fecit. His vero molestis & angustiis fatigati adivimus Abbatem, & Advocatum nostrum Bertholdum haec omnia eis narrantes. Facto igitur placito inter eos, & die statuto sibi ad utrumque hoc convenientibus ita definitum est, & firma ratione stabilitum, ut nos ipsi comiti Eginone duodecim talenta daremus, eo pacto, ut quidquid a supra dictis civibus in silva & in pratis mutuacionem, emptionem, seu delegationem acquireremus, aut ipsi nobis cives pro remedio animarum suarum tribuerent, hereditaris jure perpetualiter possideremus. Hanc affirmationem suscepit Advocatus noster manibus suis Bertholdus cum fratre suo Conrado ab ipso Comite Eginone & a filio suo praesente uxore sua, & aliis idoneis testibus Conrado de Dirbcheim, Bertholdo de Messingin, Ger de Ura, Lutfrido de Rieht, & aliis multis praesentibus, quorum nomina Deo sunt cognita &c.

Nos Ludovicus Comes Palatinus de Tüwingen universis ac singulis praesens scriptum intuentibus salutem cum notitia subscriptorum. Scire cupimus universos praesentem paginam inspecturos, quod nos villas nostras Schwarzenberg & Hefelbach, ad jus & proprietatem nostram pertinentes cum omnibus suis appendiciis, & attinentiis, bonis fundis, aquis, pascuis, nemoribus, seu possessionibus quibuscunque, usque ad extensionem termini, qui Sneslayffy vulgariter nuncupatur, unacum hominibus in Rothe ad nos & nostrum dominium pertinentibus, omni jure, quod ad nos, & nostros progenitores censebatur pertinere, pure, legitime, ac liberaliter in testamento nostro donavimus pro remedio animae nostrae, & Progenitorum nostrorum Monasterio in Rychenbach; Renunciantes in his omnibus omni juri, actioni, prosecutioni, petitioni, omni que juris beneficio, si quid nobis, vel nostris heredibus contra dictam donationem lege, vel canonicè foret licitum vel concessum. Item statuimus, ut in praedicto Monasterio statuatur sacerdos, qui cotidie celebret missam pro anima Patris nostri, & Othonis fratris nostri, & post obitum nostrum pro salute anime

mæ nostræ speciali. Testes, qui huic factō interfuerunt, sunt isti. Fridericus miles de Illingen dictus Muler, Br. miles dictus Salzlag, Dominus Br. Camerarius de Utingen, Conversus frater Crafo de Bebenhuffen, Bertholdus Schultetus de Horwe, H. villicus C. dictus Gemach, Magister Conradus Medicus, dictus in der Staige, dictus Vrille de Rotenburg, & quam plures alii fide digni. Et ut hoc factum à nobis vel nostris heredibus in futuro non valeat impediri, hanc paginam pro nobis, & nostris heredibus nostri sigilli munimine duximus roborandam. Datum & actum in Horvve Anno Domini MCCLXXXIX. quarta feria proxima ante festum Beatæ Margrettæ.

Nos Ludevvicus Comes Palatinus de Tüvvingen unacum Matertera nostra Elizabeth dicta de Eberstain notum esse volumus universis & singulis prefens scriptum intuentibus, quod honorabilis in Christo C. Prior & Conventus Monasterii in Rychenbach Constantiensis Dyöceseos jurisdictionem villæ Ilisperch ad valorem reddituum annuatim trium librarum cum XIV. solidis Tuvvingensis monetæ à Conrado dicto Burger XXXX. septem libris ejusdem monetæ justo ejusdem jurisdictionis pretio comparavit, quam quidem pecuniam dictus C. confitetur se presentibus publice recepisse, ac in usus suos convertisse. Nos quoque Comes prædictus unacum dicta Elizabeth matertera nostra dictam venditionem ratam & gratam habentes, ipsam quoque nostri consensus munimine confirmamus; Jus etiam, si quod nobis in jurisdictione dictæ villæ competiit vel competere potuit, tam in proprietate, quam in aliis quibuscunque videlicet, aquis, pascuis, silvis, seu nemoribus, ac aliis omnibus juribus, quæ progenitores nostri in nos jure hereditario deduxerunt, Sancto Gregorio & Sancto Remigio Patronis Cenobii in Rychenbach in animarum nostrarum remedium donavimus, & confitemur nos presentibus publice donavisse, ipsa Domino Deo dedicando; Renunciantes in his omni juri, actioni, petitioni, prosecutioni, omnique juri Canonico & Civili, si quod nobis contra dictum Cenobium Rychenbach competere videretur. Testes hujus rei sunt Hugo Notarius noster dictus de Baltringen, Diemo de Stainhil, Dyemo dictus Checheller, Eberhardus de Buttelbrunne, Wernherus dictus Spezhinger, ac alii quam plures fide digni. In horum omnium firmum robur & testimonium indubitatum, Nos Comes prædictus unacum dicta Matertera nostra sigilla nostra duximus appendenda. Datum apud Horwe Anno Domini MCCLXXXIX. proxima feria secunda post Epiphaniam Domini

Venerabili Domino suo Dei gratia Babenbergensi Episcopo Burchardus eadem gratia Comes de Hochemberch fidelis suus salutem cum fidelitatis debite famulatu. Scire vestram Dominationem, & alios presentis paginæ inspectores cupimus, quod Hiltiboldus nobilis vir de Yfinburch pia ductus intentione omnia bona, que apud villam Schermenbach, aut in circumjacentibus vicinis in nigra silva villis seu oppidio ullo titulo nunc habet aut possidet, seu in posterum habiturus, seu possessurus erit, cum omnibus suis appendiciis Monasterio de Rychenbach Constantiensis Dyöcesis concessit legitimè seu donavit: Ita videlicet, ut si sine filio herede ipsum decedere contigerit, dicta bona ad dictum Monasterium pleno jure perpetuò debeant pertinere V. solidos usualis monetæ depredictis bonis singulis annis quamdiu vixerit, in signum predictæ donationis dicto Monasterio solvere promittendo. Cui donationi, seu concessioni nos assensum nostrum super hoc requisitum, quia dictus nobilis aliqua ex bonis predictis à nobis in feudum obtinet, favore Religiosorum dicti Monasterii, & divini nominis intuitu duximus adhibendum, omne jus, quod nobis super prefatis bonis posset competere, in predictum Monasterium donationis titulo transferentes. Verum quia aliquantulum de bonis ipsis ad egregie matris Ecclesiæ Babenbergensis proprietatem pertinere dinoscitur, à qua nos eadem bona cum multis aliis habere jure feudi recognoscimus, vestram, ut tam factum predicti nobilis, quam nostrum circa predicta bona generet commoda pleniora Monasterio predicto, rogamus dominationem, quatenus & vos dictis donationibus benignum impertientes assensum, jus proprietatis sepe dictorum bonorum, maxime cum non magni, sed vilis pretii bona eadem estimentur, dicto Monasterio concedatis. Datum Rotemburch Anno Domini MCCXLIX. XIII. Kal. Augusti.

Universis Christi fidelibus præsentem paginam inspecturis Wolmarus Comes de Veringen, sui que filii vitam beatam eternaliter possidere. Quoniam, ut ait Apostolus, omnes astabimus ante tribunal Christi reddituri de factis propriis rationem, sed in reddenda ratione ut nobis multiplicarem intercessores tempore opportuno, hoc est in die judicii ut facilius peccaminum nostrorum veniam consequeremur, nos nobis amicos facientes de Mamona iniquitatis, videlicet cum deficeremus, ut eorum orationibus adjuti recipiamur in tabernacula Beatorum, nos quoque ad petitionem Hiltiboldi de Yfinburch viri nobilis, sedum, quo à nobis fuit infedatus in villa Schermbach, & in Ripa, quæ dicitur Nagilti, triginta solidis in redditibus, ut putamus, vel si paulo plus numerum excedit, viris Religiosis de Rychenbach contulimus in nostrarum remedia animarum. Sed quia facta presentia mundo labente subito labuntur, ut memoria nostrarum animarum eternaliter habeatur, commendavimus scripto, facientes prefens testamentum

mentum super rebus omnibus superius memoratis. In argumentum autem veritatis presentem paginam sigilli nostri munimine roboravimus. Testes B. Comes de Hohenberch, C. de Eberstain, B. Abbas de Albirspach, F. Schultiman. Datum Haigerloch Anno MCCLII. Indictione XIII.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris presens scriptum inspecturis Wilhelmus Dei gratia Comes de Tuwingen hujus vite statum felicem, gaudia salutis eterne. Cum suffragante preconio fidelicem, presertim eorum, qui à primo & abeunte flore etatis sue in sortem Dominicam assumpti, & ampliori effectu in Domino militare dinoscuntur, paupertatis onus efficaciter sit relevandum; Noverit universalis vestra dilectio, quod ego cum consensu filiorum meorum jus proprietatis vinee site in Gerngheim, quam precio sibi comparaverunt Prior & Conventus in Rychenbach, à nobilibus videlicet Alberto & Volmaro fratribus de Waldech, qui jam prefatam vineam per me jure fedali possiderant, ipsis liberè & absolutè in honorem Sanctorum Gregorii & Remigii contuli, predicti verò nobiles in cambium & commutationem alterius vinee sue proprietatem in Bünigheim pro mutuo mihi assignaverunt. Ne ergo processu temporis hec gesta alequatinus in dubium deduci valeant, sed firma & in suo robore secunda permaneant, presentem paginam sigilli nostri munimine dignum duximus esse roborandam. Acta sunt hec Anno Domini MCCLII. Datum apud Böblingen Dominica Invo-cavit. Interfuerunt siquidem huic donationi viri honorati, Decanus in Böblingen, Waltherus Plebanus de Dagersheim, Wolframus miles de Hohennek, Hainricus miles de Ondingen, miles dictus Harder, Cunradus miles de Endingen.

Venerabili in Christo Patri ac Domino Epyscopo Constanciensi, Decano majoris Ecclesie, totique Capitulo ibidem Hainricus & Wilhelmus Fratres & Comites de Eberstain quicquid possunt obsequii, & honoris. Cum Ecclesia inferior Nagolt Constancien-sis Diocesis ad presens vocaverit ex morte Domini Hugonis quondam Reçtoris ejusdem, de qua jus Patronatus ad nos pertinere dinoscitur, & quia paupertatem & inopiam Religiosorum Virorum Prioris & Conventus in Rychenbach Ordinis Sancti Benedicti dili-genter aspeximus & consideravimus, vestra noverit discretio, quod jus Patronatus pre-fate Ecclesie cum omni proprietate & attinentia predictis Conventualibus in Rychem-bach viva voce & irrevocabili tradidimus, & donavimus donatione perpetua, in salu-tem & remedium animarum nostrarum, ac progenitorum nostrorum. Cum autem pre-dicta Ecclesia minimi valoris sit, rogantes & petentes humiliter & devote, quatinus pre-dictis viris Religiosis eandem Ecclesiam ad mensam eorum incorporare velitis. In cujus donationis evidentiam & robur sigilla nostra propria presentibus sunt appensa. Datum

& actum sub Anno Domini MCCCL. proximo Sabbato post nativi-tatem Beate Virginis,

